

Værd at vide om menighedsrådsvalget

Er kirken bare for sjov?

DIT VALG! MENIGHEDSRÅDSVALG 2008

Landsforeningen og valget

Landsforeningens Forlag forhandler alle nødvendige blanketter og hjælpemidler i forbindelse med menighedsrådsvalget.

Ved **bestilling af varer** kan henvendelse ske såvel skriftligt som telefonisk til:

Landsforeningen af Menighedsråd
Forlaget
Damvej 17-19
8471 Sabro
Tlf. 8732 2133
Fax. 8619 8040
E-mail: forlag@menighedsraad.dk
www.menighedsraad.dk

Spørgsmål til sekretariatets medarbejdere kan ske såvel skriftligt som telefonisk til:

Landsforeningen af Menighedsråd
Damvej 17-19
8471 Sabro
Tlf. 8732 2133
Fax. 8619 8040
E-mail: valg@menighedsraad.dk
www.menighedsraad.dk

Indleveringsfristens udløb den 30. september 2008

Landsforeningens telefonrådgivning vil være åben mellem kl. 19.00 - 20.00 ved indleveringsfristens udløb den 30. september.

Valgdagen den 11. november 2008

Landsforeningens telefonrådgivning vil være åben mellem kl. 8.00 - 23.00 på valgdagen.

Landsforeningen
af Menighedsråd

› Debat › Rådgivning › Indflydelse

Indholdsfortegnelse

1. Procesplan for afvikling af valget	4
2. Tidsskema vedr. opgaver, der involverer menighedsrådet og valgbestyrelsen ...	8
3. Indledende overvejelser	13
3.1. Menighedsråd, valgbestyrelse, stiller, kandidat – hvilken kasket har jeg på?	13
3.1.1. Menighedsråd	13
3.1.2. Valgbestyrelsen	13
3.1.3. Kandidater og stillere	13
3.2. Menighedsrådets opgaver	14
3.3. Valgbestyrelsens opgaver	14
3.3.1. Opgaver, der skal udføres, uanset om der bliver aftalevalg eller afstemningsvalg	14
3.3.2. Opgaver, der kun skal udføres, hvis der bliver aftalevalg	15
3.3.3. Opgaver, der kun skal udføres hvis der bliver afstemningsvalg	15
3.4. Medhjælp for valgbestyrelsen	15
3.5. Særligt om valg til et fælles menighedsråd	15
4. Sådan fastsættes antallet af medlemmer, der skal vælges	16
4.1. Antal valgte medlemmer i fælles menighedsråd	18
5. Sådan bekendtgøres valgreglerne	19
6. Det orienterende møde	21
6.1. Indkaldelse til det offentlige orienteringsmøde	22
6.2. Forslag til dagsorden	22
7. Opstilling af kandidater/Opstillingsmøde	24
7.1. Det juridiske grundlag	24
7.2. Overvejelser om opstillingsmødets gennemførelse	25
7.2.1. Kandidatforslag	25
7.2.2. Præsentation af kandidater	26
7.2.3. Sideordnet eller prioriteret opstilling	26
7.2.4. Afstemning	26
7.2.5. Mulige modeller for en afstemning	26
7.2.6. Færdiggørelse af kandidatlisten	29
7.2.7. Opstillingsmødets afslutning	29
8. Udfyldning af kandidatliste	30
8.1. Selve kandidatlisten	30
8.2. Valgbare til menighedsrådet (valgbarhed)	30
8.2.1. Særligt om sognebåndsløsere og indenpastoratsflyttere	33
8.2.2. Særligt om kirkefunktionærers valgbarhed	34
8.3. Kandidaters skriftlige samtykke	35
8.4. Sideordnet eller prioriteret opstilling	36
8.5. Listebetegnelse	38

Forord

Landsforeningen af Menighedsråd har ajourført og videreudviklet den kendte håndbog "Værd at vide om menighedsrådsvalget".

I forbindelse med menighedsrådsvalg er der en lang række love og bestemmelser, som skal regulere hele valgprocessen, sådan at den kan forløbe så demokratisk som muligt. Det er det lokale menighedsråd og den deraf valgte valgbestyrelse, der har ansvaret for, at menighedsrådsvalget afvikles "efter bogen".

Mange spørgsmål kan melde sig. Hvilke regler er gældende? Hvor finder jeg dem? Hvad skal jeg gøre, og hvad kan jeg gøre? Måske også en smule usikkerhed om, hvorvidt jeg nu har husket det hele og levet op til det ansvar, jeg har påtaget mig.

Håndbogen "Værd at vide om menighedsrådsvalget" giver en grundig og saglig indføring i, hvad der er værd at vide om dette valg, sådan at man som valgbestyrelsesmedlem er godt rustet til at løse den opgave, man er valgt til, når man har dette lille hefte inden for rækkevidde.

For her findes en samlet fremstilling af reglerne og af valgets forløb fra begyndelsen til slutningen, men også en lang række gode råd og svar på de spørgsmål, som dukker op, når love og bekendtgørelsen skal omsættes i konkret valgbestyrelsesarbejde.

Jeg vil derfor mene, at bogen ikke blot er et nyttigt redskab; den er for mig at se uundværlig for enhver valgbestyrelse.

God fornøjelse med læsningen og arbejdet med menighedsrådsvalget 2008!

Liselotte Kirkegaard,
Formand for Landsforeningens valgudvalg

AFTALEVALG - fortsat - SEPTEMBER/OKTOBER/NOVEMBER

Opgave	September					Oktober					November				
	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48		
Forberede orienteringsmøde															
Forberede opstilling af kandidater evt. opstillingsmøde															
Indkalde til orienteringsmøde															
Udpege 2 til at modtage kandidatlistor															
Holde orienteringsmøde															
Evt. holde opstillingsmøde															
Udarbejde annonce, bekendtgørelse af valgeregler															
Bekendtgøre valgeregler															
Reservere lokale hvis der bliver afstemning															
Modtage kandidatlistor															
Validere kandidatliste maskinelt															
Aflyse valget i lokalpressen og ved gudstjenester															
Aflyse reservation af afstemningslokale															
Indlevering af særlig stedfortræderliste															
Underrette kandidater om valget															
Klage over valget (til biskoppen)															
Skrive valgresultatet i menighedsrådets beslutningsprotokol															
Udskrift af beslutningsprotokol til arkiv og stift															
Konstituering															

Valgbestyrelsen har løbende ansvar for, at dens beslutninger indføres i menighedsrådets beslutningsprotokol

AFSTEMNINGSVALG - fortsat - SEPTEMBER/OKTOBER/NOVEMBER

Opgave	September					Oktober					November				
	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48		
Forberede orienteringsmøde															
Forberede opstilling af kandidater evt. opstillingsmøde															
Indkalde til orienteringsmøde															
Udpege 2 til at modtage kandidatlistes															
Holde orienteringsmøde															
Evt. holde opstillingsmøde															
Udarbejde annonce, bekendtgørelse af valgeregler															
Bekendtgøre valgeregler															
Reservere afstemningslokale															
Modtage kandidatlistes															
Validere kandidatliste maskineit															
Bestille valglistes/-kort hos kommunen															
Underretning af kommune om valg/aftale om brevst.															
Bekendtgørelse af kandidatlistes og listeforbund															
Bekendtgørelse af udsendelse af valgkort															
Sørge for bemanding mv. af valglokales															
Få trykt stemmesedles															
Afholde afstemning															
Opgøre valget															
Underrette kandidater om valget															
Klage over valget (til biskoppen)															
Skrive valgresultatet i menighedsrådets beslutningsprotokol															
Udskrift af beslutningsprotokol til arkiv og stift															
Konstituering															

Valgbestyrelsen har løbende ansvaret for, at dens beslutninger indføres i menighedsrådets beslutningsprotokol.

2. Tidsskema vedrørende opgaver, der involverer menighedsrådet og valgbestyrelsen

-og opgaver, valgbestyrelsen skal kunne rådgive om lokalt.

Dato	Omtales		Aktivitet
	Afsnit	Side	
Før valget			
7. september og 14. september 2008	3.3.1. 5.	14. 19.	Valgbestyrelsen foranlediger bekendtgørelse af regler for opstilling og for indgivelse af kandidatlistor ved alle regelmæssige gudstjenester samt i de stedlige dagblade eller lokalaviser.
8 uger			
Tirsdag den 16. september 2008	6.	21.	Sidste frist for menighedsrådets afholdelse af det obligatoriske offentlige orienteringsmøde.
Tirsdag den 16. september 2008	3.3.1.	14.	Sidste frist for valgbestyrelsens bestilling af brugernavn og password via it-skrivebordet til brug for maskinel prøvelse af kandidatlistor og indberetning af antal stemmer ved valget.
7 uger			
Tirsdag den 23. september 2008 kl. 19.00	7.2.6. 9.1.	29. 40.	Kandidatlistor kan tidligst indleveres til en af de to personer, som valgbestyrelsen har bemyndiget til at modtage kandidatlistor.
6 uger			
Tirsdag den 30. september 2008 kl. 19.00	10.	42.	<u>Sidste frist</u> for indlevering af kandidatlistor.
Tirsdag den 30. september 2008	3.3.1. 3.3.3. 13.1.1.5.	14. 15. 57.	<u>Sidste frist</u> for valgbestyrelsens beslutning om antallet af afstemningssteder og valg af passende stemmelokale.
Tirsdag den 30. september 2008	8.2. 8.2.1.	30. 33.	Valgbestyrelsen modtager <u>fra hver sognepræst i menighedsråds kredsen</u> en oversigt, i papirform, over sognebåndsløserne og indenpastoratsflyttere.
Tirsdag den 30. september 2008 kl. 19.00	8.2. 8.2.2.	30. 34.	Valgbestyrelsen kan tidligst kontrollere, hvorvidt kirkefunktionærer ansat i menighedsråds kredsen er opført på en kandidatliste.
Torsdag den 2. oktober 2008	10. 11.	42. 44.	<u>Sidste frist</u> for at den ikke-prøvede/ikke-validerede kandidatliste er stiftsadministrationen i hænde, hvis valgbestyrelsen overlader indtastningen til stiftsadministrationen.
Torsdag den 2. oktober 2008			<u>Sidste frist</u> for blanketter til bestilling af valglisten og valgkort skal være kommunens folkeregister i hænde.
Fredag den 3. oktober 2008			Sidste frist for valgbestyrelsens meddelelse til kommunens folkeregister om flere afstemningssteder.

Dato	Omtales		Aktivitet
	Afsnit	Side	
Fredag den 3. oktober 2008	10.	42.	Sidste frist for indtastning via Menighedsrådets it-skrivebord af kandidatlistener til maskinel prøvelse/validering fra menighedsråd uden officiel e-postadresse.
Mandag den 6. oktober 2008	10.	42.	Sidste frist for indtastning via Menighedsrådets it-skrivebord af kandidatlistener til maskinel prøvelse/validering fra menighedsråd med officiel e-postadresse.
5 uger			
Tirsdag den 7. oktober 2008	3.1.3. 11.	13. 44.	<u>Sidste frist</u> for valgbestyrelsens meddelelse til stillere om eventuelle mangler ved kandidatlisten.
4 uger			
Tirsdag den 14. oktober 2008 kl. 19.00	8.2. 11. 12.2.	30. 44. 48.	Stillere og kandidater skal opfylde valgrets- og valgbarhedsbetingelserne bortset fra aldersbetingelsen og betingelsen vedrørende varigheden af fast bopæl i riget.
Tirsdag den 14. oktober 2008 kl. 19.00	3.3.1. 7.2.3. 11.	14. 26. 44.	<u>Sidste frist</u> for afhjælpning af mangler ved kandidatlisten. Foreligger der kun én gyldig kandidatliste aflyses afstemningen.
Tirsdag den 14. oktober 2008 kl. 19.00	8.5. 9.2. 11.	38. 42. 44.	<u>Sidste frist</u> for stillerne og kandidaterne til at anmelde ny listebetegnelse, såfremt en liste ved lodtrækning ikke opnår den anmeldte listebetegnelse.
Tirsdag den 14. oktober 2008 kl. 19.00	8.6. 10.	38. 42.	<u>Sidste frist</u> for anmeldelse af listeforbund (valgforbund).
Tirsdag den 14. oktober 2008	10.	42.	Valgbestyrelsen underretter snarest kommunens folkeregister om valg og aftaler brevstemmeafgivning.
Tirsdag den 14. oktober 2008 kl. 19.00	8.1. 8.2.1. 13.1.1.2. 13.1.1.3.	30. 33. 54. 55.	<u>Sidste frist</u> for registrering af sognebåndsløsning i SBL-protokollen, hvis sognebåndsløseren skal kunne opstille som kandidat eller være stiller.
Tirsdag den 14. oktober 2008 kl. 19.00	8.2.1. 11.	33. 44.	<u>Sidste frist</u> for registrering af indenpastoratsflyttere, der ønsker at bevare de parlamentariske rettigheder i det hidtidige bopælssogn, og som skal kunne stille op som kandidat eller stiller.
Tirsdag den 14. oktober 2008			Begæring om at afgive stemme i hjemmet kan tidligst indgives til kommunens folkeregister.
26. dagen			
Torsdag den 16. oktober 2008	10.	42.	Sidste frist for valgbestyrelsen til at indlevere en kopi af en evt. revideret kandidatliste til stiftsadministrationen - hvis indtastningen er overladt til stiftsadministrationen.

Dato	Omtales		Aktivitet
	Afsnit	Side	
Fredag den 17. oktober 2008 kl. 15.00	10.	42.	Sidste frist for valgbestyrelsens indtastning via Menighedsrådets it-skrivebord af en evt. revideret kandidatliste.
3 uger			
Tirsdag den 21. oktober 2008	3.3.3. 10. 13.1.1.1.	15. 42. 52.	<u>Sidste frist</u> for valgbestyrelsens bekendtgørelse af kandidatlister samt oplysning om anmeldte listeforbund. Herefter kan en liste ikke trækkes tilbage.
Tirsdag den 21. oktober 2008 kl. 10.00	10.	42.	Kirkeministeriet bekendtgør kandidatlister samt oplysninger om anmeldte listeforbund på valgsiden på www.mrvalg.dk .
Tirsdag den 21. oktober 2008	10. 13.1.1.2. 13.1.1.7.	42. 54. 58.	Brevafstemning og e-brevstemmeafgivning kan tidligst foretages 3 uger før valgdagen.
Tirsdag den 21. oktober 2008 kl. 10.00	13.1.1.7.	58.	E-brevstemmeafgivningen åbnes på valgsiden på www.mrvalg.dk .
12. dagen			
Torsdag den 30. oktober 2008			<u>Sidste frist</u> for begæring til kommunens folkeregister om at afgive stemme i hjemmet.
11. dagen			
Fredag den 31. oktober 2008 kl. 12.00	8.1. 13.1.1.2. 13.1.1.3.	30. 54. 55.	<u>Sidste frist</u> for nye sognebåndsløseres anmodning om optagelse på valglisten i den menighedsrådsreds, hvor sognebåndsløserpræsten er ansat.
Fredag den 31. oktober 2008 kl. 12.00	8.1. 13.1.1.2. 13.1.1.3.	30. 54. 55.	Sidste frist for, at en sognebåndsløser, der ønsker sine parlamentariske rettigheder flyttet tilbage til bopælssognet skriftligt opsiges sognebåndsløsningen ved sognebåndsløserpræsten.
Fredag den 31. oktober 2008 kl. 12.00	8.2.1. 11.	33. 44.	<u>Sidste frist</u> for, at personer, der flytter fra en menighedsrådsreds til en anden i samme pastorat (indenpastoratsflyttere), kan anmode om at blive optaget på valglisten i det hidtidige bopælssogn.
Fredag den 31. oktober 2008 kl. 12.00	8.2.1. 11.	33. 44.	<u>Sidste frist</u> for, at en indenpastoratsflytter, der ønsker sine parlamentariske rettigheder flyttet til bopælssognet skriftligt meddeler dette til præsten i det hidtidige bopælssogn.
Fredag den 31. oktober 2008	13.1.1.3.	55.	<u>Sidste frist</u> for at tilflyttere til sognet registreres med bopæl i sognet hos kommunens folkeregister og dermed optages på valglisten.
Fredag den 31. oktober 2008 kl. 12.00	13.1.1.2. 13.1.1.7.	54. 58.	<u>Sidste frist</u> for afgivelse af e-brevstemme. E-brevstemmeperioden slutter på www.mrvalg.dk .

Dato	Omtales		Aktivitet
	Afsnit	Side	
Fredag den 31. oktober 2008 kl. 16.00	13.1.1.2. 13.1.1.3.	54. 55.	<u>Sidste frist</u> for sognebåndsløserpræsten til at registrere de sognebåndsløserere i SBL-protokollen, der ønsker at udøve deres parlamentariske rettigheder i en af sognebåndsløserpræstens menighedsråds kredse.
Fredag den 31. oktober 2008 kl. 16.00	13.1.1.2. 13.1.1.3.	54. 55.	<u>Sidste frist</u> for sognebåndsløserpræsten til at registrere de sognebåndsløserere, der ønsker at flytte deres parlamentariske rettigheder tilbage til bopælssognet.
Fredag den 31. oktober 2008 kl. 16.00	13.1.1.2. 13.1.1.3.	54. 55.	Sidste frist for sognebåndsløserpræsten til at registrere opsigelse af aftalen om sognebåndsløsning i SBL-protokollen, hvorved de parlamentariske rettigheder flyttes tilbage til bopælssognet.
Fredag den 31. oktober 2008 kl. 16.00	8.2.1. 11.	33. 44.	<u>Sidste frist</u> for sognepræsten i det hidtidige bopælssogn til at registrere indenpastoratsflyttere i SBL-protokollen.
Fredag den 31. oktober 2008 kl. 16.00	8.2.1. 11.	33. 44.	<u>Sidste frist</u> for præsten i det hidtidige bopælssogn til at registrere indenpastoratsflyttere, der ønsker at flytte sine parlamentariske rettigheder til det nuværende bopælssogn.
10. dagen			
Lørdag den 1. november 2008	3.3.3. 13.1.1.1.	15. 52.	<u>Sidste frist</u> for valgbestyrelsens bekendtgørelse i de stedlige dagblade eller lokalaviser om udsendelse af valgkort med opfordring til eventuel indsigelse.
6. dagen			
Onsdag den 5. november 2008	13.1.1.2. 13.1.1.3.	54. 55.	Valgbestyrelsen modtager valglisten, der udsendes af KMD A/S.
5. dagen			
Torsdag den 6. november 2008	13.1.1.1.	52.	Vælgerne modtager valgkort fra KMD A/S senest denne dag.
3. sidste hverdag			
Fredag den 7. november 2008	13.1.1.2.	54.	<u>Sidste frist</u> for afgivelse af almindelig brevstemme.
VALGDAGEN			
Tirsdag den 11. november 2008	13.1.1.3.	55.	Rettelser i valglisten kan foretages til og med valgdagen.
Efter valget			
Onsdag den 12. november 2008 kl. 9.00	13.2.1.	59.	<u>Sidste frist</u> for, at stiftsadministrationen modtager indberetning om antal stemmer fra valgbestyrelsen - hvis indtastningen er overladt til stiftsadministrationen.

Dato	Omtales		Aktivitet
	Afsnit	Side	
Onsdag den 12. november 2008 kl. 12.00	13.2.1.	59.	<u>Sidste frist</u> for valgbestyrelsens elektroniske indberetning om antal stemmer ved indtastning via Menighedsrådets it-skrivebord.
Torsdag den 13. november 2008	13.2.2.	60.	<u>Sidste frist</u> for at udskriften af beslutningsprotokollen er stiftsadministrationen i hænde.
Torsdag den 13. november 2008	13.2.	59.	<u>Sidste frist</u> for indgivelse af særlig stedfortræderliste, når afstemningen er aflyst.
Torsdag den 13. november 2008	12.2. 13.2.	48. 59.	<u>Sidste frist</u> for at sende en kopi en evt. særlig stedfortræderliste til stiftsadministrationen - hvis indtastningen er overladt til stiftsadministrationen.
1 uge			
Tirsdag den 18. november 2008	3.3.1. 3.3.3. 8.7. 11. 13.2.2. 13.2.3.	14. 15. 39. 44. 60. 61.	<u>Sidste frist</u> for at indgive klage over valget, der skal indgives skriftligt til biskoppen.
Torsdag den 20. november 2008	13.2.2. 14.2.	60. 61.	<u>Sidste frist</u> for, at udskrift fra KIS over de valgte medlemmer er det først valgte medlem af det nyvalgte menighedsråd i hænde.
3 uger			
Tirsdag den 2. december 2008	13.2.2.	60.	<u>Sidste frist</u> for valgbestyrelsen til at aflevere valglister og valgkort til kommunens folkeregister, medmindre der er indgivet klage over valget.
Tirsdag den 2. december 2008	14.2.	61.	<u>Sidste frist</u> for at sende menighedsrådets konstituering til provstiuvalget og stiftsadministrationen.
Lørdag den 29. november 2008			Sidste frist for afholdelse af konstituerende møde samt bekendtgørelse heraf.
Søndag den 30. november 2008			Det nye menighedsråds funktionsperiode begynder.
Tirsdag den 2. december 2008			Sidste frist for at sende menighedsrådets konstituering til provstiuvalget og stiftsadministrationen.
Onsdag den 31. december 2008			Sidste frist for at en maskinel prøvelse af en evt. særlig stedfortræderliste skal være gennemført.

3. Indledende overvejelser

3.1. Menighedsråd, valgbestyrelse, stiller, kandidat – hvilken kasket har jeg på?

Menighedsrådsvalg er i mange sogne kendetegnet ved, at der blandt de mange aktører, der beskæftiger sig med valget, er en del, der har flere funktioner.

Den samme person kan således på samme tid både sidde i menighedsråd og valgbestyrelse samt være kandidat eller stiller på en liste. Det er her blot væsentligt, at denne person hele tiden holder sig for øje, hvilken kasket vedkommende har på i de forskellige sammenhænge, når beslutningerne skal træffes. Dette er særligt vigtigt for at opretholde tilliden i omverdenen til, at valget er foregået på ordentlig og redelig vis.

3.1.1. Menighedsråd

Menighedsrådet har ansvaret for at fastsætte antallet af medlemmer, der, som beskrevet i afsnit 4., skal vælges. Rådet har også ansvaret for, at det orienterende møde, som er beskrevet i afsnit 6., bliver afholdt efter reglerne herfor. Opstilling af kandidater, indgivelse af lister og forhandlinger om, hvem der står hvor på hvilken liste er ikke et menighedsrådsansliggende. Det kan sagtens være, at nuværende menighedsrådsmedlemmer deltager i disse ting, men så er det som vælger i sognet ligesom alle andre vælgere i sognet.

3.1.2. Valgbestyrelsen

Valget forberedes og ledes i hver menighedsrådsreds af en valgbestyrelse.¹⁾²⁾ Valgbestyrelsens opgaver er beskrevet i denne udgivelse. Valgbestyrelsen er den enhed, der ifølge valgloven skal sikre, at valget gennemføres efter reglerne. Der er regler for kandidatlisters form og indgivelse til valgbestyrelsen; men der er ingen regler for, hvordan kandidatlisterne bliver til. Det er op til sognets vælgere og deres frie initiativ. Det er således ikke valgbestyrelsens opgave at samle kandidater og stillere, få dem til at underskrive, afklare konflikter om placering på en liste og alt det andet, der hører til processen med at få udfærdiget en kandidatliste. Først når listen officielt er indleveret til valgbestyrelsen, har valgbestyrelsen en funktion. Indtil da kan stillerne indhente vejledning hos valgbestyrelsen.

3.1.3. Kandidater og stillere

Kandidater og stillere er de blandt sognets vælgere, der interesserer sig for menighedsrådsarbejdet, og som vil gøre en indsats for, at der i næste valgperiode vil være et menighedsråd. Det er meget naturligt, at der blandt disse også er nogle, som i forvejen sidder i menighedsråd og nogle, som måske samtidig har et ansvar i valgbestyrelsen for valgets gennemførelse. Der er ingen regler, der regulerer, hvordan folk i sognet mødes og får sammensat deres lister. I afsnit 7. er der nogle forslag til, hvordan det kan gribes an. Det er således hverken menighedsråds-kasketten eller valgbestyrelseskasketten, der skal frem, når der skal sammensættes lister, findes stillere, når nogen vil trække sig fra listen og så videre. Så længe listen ikke er indleveret, er det stillernes liste og dermed stillerne, der må håndtere de diskussioner og praktiske problemer, der måtte være med at få listen gjort klar.

1) Valgcirkulæret pkt. 2.1.

2) valg af valgbestyrelse er beskrevet i afsnit 8.3

3.2. Menighedsrådets opgaver

- Vælge valgbestyrelse. Se afsnit 14.
- Vælge formand for valgbestyrelsen.
- Fastsætte antallet af medlemmer der skal vælges. Se afsnit 4.
- Gennemføre det offentlige orienteringsmøde. Se afsnit 6.

3.3. Valgbestyrelsens opgaver

Valgbestyrelsens opgave er at forberede og lede menighedsrådsvalget i menighedsråds-kredsen. Derfor tager valgbestyrelsen sig bl.a. af

3.3.1. Opgaver, der skal udføres, uanset om der bliver aftalevalg eller afstemningsvalg

- føre alle valgbestyrelsens beslutninger ind i menighedsrådets beslutningsprotokol af hensyn til dokumentation i tilfælde af eventuelle fremtidige klager over valget.
- sikre at reglerne for opstilling og indgivelse af kandidatliste bekendtgøres ved alle regelmæssige gudstjenester i menighedsråds-kredsen de to første søndage i september 2008 samt offentliggøres i pressen.
- udpege to personer, der er bemyndiget til at modtage kandidatlisterne og føre dette ind i menighedsrådets beslutningsprotokol.
- bekendtgøre, at der skal indgives særskilt kandidatliste for hvert sogn eller kirkedistrikt i det tilfælde, hvor to eller flere sogne eller kirkedistrikter har fælles menighedsråd.
- bestille brugernavn og password såfremt valgbestyrelsen ønsker at benytte sig af egen indtastning til maskinel prøvelse af kandidatlisterne og indberetning af antal stemmer ved valget.
- indtaste kandidatlisters via Menighedsrådets it-skrivebord med henblik på maskinel prøvelse af nogle af kandidaternes valgbarhedsbetingelser - de betingelser der kan efterprøves i cpr eller SBL-protokollen. Alternativt kan kandidatlisten indsendes til stiftsadministrationen, som foretager indtastning.
- undersøge om de øvrige valgbarhedsbetingelser - som ikke fremgår af cpr og SBL-protokollen - er opfyldt.
- undersøge om en indleveret kandidatliste opfylder kravene til en sådan.
- give stillerne for en kandidatliste meddelelse om evt. mangler ved listen og om fristen for at få udbedret disse.
- sørge for at et passende stemmelokale er til rådighed i tilfælde af, at der bliver afstemning. Det er for sent at tænke på det, hvis der - eventuelt mod forventning - kommer flere lister ind.
- skrive eventuelle klager over valget - og valgbestyrelsens behandling af disse - ind i menighedsrådets beslutningsprotokol.
- skrive det endelige valgresultat ind i menighedsrådets beslutningsprotokol, sende udskrift heraf til stiftsadministrationen og sikre, at en tilsvarende udskrift indgår i menighedsrådets arkiv.
- underrette kandidaterne om valgresultatet.

3.3.2. Opgaver, der kun skal udføres, hvis der bliver aftalevalg

- bekendtgøre, at afstemningen aflyses, hvis der kun er indleveret én kandidatliste.

3.3.3. Opgaver, der kun skal udføres hvis der bliver afstemningsvalg

- beslutte hvordan de indleverede kandidatlistes og evt. listeforbund skal bekendtgøres.
- bestille valglister og valgkort fra kommunens folkeregister.
- underrette kommunalbestyrelsen om at der skal være afstemning.
- bekendtgøre i de stedlige dagblade eller lokalaviser at der bliver udsendt valgkort til vælgere.
- sørge for de nødvendige stemmesedler.
- sørge for et passende stemmelokale med de nødvendige faciliteter.
- sikre at selve valgbehandlingen foregår efter reglerne.
- optælle de afgivne stemmer og afgøre deres gyldighed.
- fordele mandaterne mellem listerne på baggrund af de optalte stemmer.
- indberette antal stemmer ved valget elektronisk via Menighedsrådets it-skrivebord eller sende oplysningerne til stiftsadministrationen.
- aflevere valglister og valgkort til kommunens folkeregister medmindre der er indgivet klager over valget.

3.4. Medhjælp for valgbestyrelsen

Hvem har valgbestyrelsen til at hjælpe sig med at løse opgaverne?

De øvrige menighedsrådsmedlemmer har pligt til at hjælpe valgbestyrelsen med dens arbejde. Endvidere kan valgbestyrelsen få hjælp til visse opgaver fra kommunens folkeregister. Eksempelvis kan valgbestyrelsen sende kandidatlisterne til vedkommende folkeregister og få afgjort, om de opførte stillere opfylder betingelserne, idet den maskinelle prøvelse i stiftsadministrationen kun omfatter kandidaterne³⁾.

Derudover kan valgbestyrelsen ansætte en lønnet medhjælper. Hvis man ønsker, at kordegnen fungerer som sekretær for valgbestyrelsen, kan man give ham/hende et engangsvederlag for arbejdet, hvis det ikke fremgår af stillingsbeskrivelsen, at kordegnen varetager denne opgave. Det er også muligt at give kordegnen opgaven inden for stillingen, hvis menighedsrådet for eksempel beslutter, at andre opgaver ikke skal løses. Hvis menighedsrådet vælger at honorere kordegnen særskilt for arbejdet med valget, skal dette aftales på forhånd.

3.5. Særligt om valg til et fælles menighedsråd

Har flere sogne eller kirkedistrikter fælles menighedsråd, foretages valget selvstændigt og med særlige kandidatlistes for hvert af sognene eller distrikterne under ledelse af den fælles valgbestyrelse. Opgørelsen af valget foretages i hvert sogn eller kirkedistrikt for sig.⁴⁾

Selv om de to eller flere sogne har fælles menighedsråd, eksisterer de enkelte sogne fortsat som hver sin valgkreds. Det betyder:

3) Valgcirkulæret pkt. 3.6.

4) Valglovens § 21.

- Der er mulighed for, at der bliver aftalevalg i et eller flere sogne i det fælles menighedsråd, mens der bliver afstemningsvalg i et eller flere andre sogne i det fælles menighedsråd.
- Det kan forekomme, at et eller flere sogne i det fælles menighedsråd kan finde kandidater nok til at udfylde pladserne og et passende antal stedfortrædere, mens et sogn ikke kan finde det antal kandidater, der skal vælges. Konsekvensen heraf er, at det fælles menighedsråd ikke bliver fuldtalligt. Det er nemlig ikke muligt at bruge kandidater fra de andre kredse til at fylde de tomme pladser, som den ene kreds ikke kan få besat.

Hvis man ønsker at bruge hinandens kandidater til at fylde op, kan det kun ske ved en egentlig sognesammenlægning.

Skal vi så vælge en fælles valgbestyrelse, når vi første gang skal vælge fælles menighedsråd?

Første gang der er valg til et fælles menighedsråd, vil valget blive gennemført af to valgbestyrelser, da der fortsat er to menighedsråd. Næste gang der skal være valg til det fælles menighedsråd, ledes de to separate valg af det fælles menighedsråds fælles valgbestyrelse.

Ligeledes er det biskoppen, der første gang, der er valg til fælles menighedsråd, fastsætter antallet af medlemmer, der skal vælges, medmindre man har dispensation til at vælge et andet antal, end loven foreskriver.

4. Sådan fastsættes antallet af medlemmer, der skal vælges

I sommeren 2007 vedtog folketinget ændringer i menighedsrådsloven. Det betyder, at der ved valget i 2008 sker en reduktion af antallet af valgte medlemmer i rådene med et medlem for de første 1.000 folkekirkemedlemmer, og desuden skal antallet af valgte medlemmer fastsættes efter antallet af folkekirkemedlemmer⁵⁾ (og ikke som tidligere folketallet.) Ligeledes blev det ved ændringen menighedsrådet (og ikke som tidligere biskoppen), der skal fastsætte antallet af valgte medlemmer.⁶⁾ Antallet udgør fem for det første tusinde og yderligere et medlem for hvert påbegyndt tusinde, dog ikke over femten i alt.

Sat op i tabelform ser det således ud:

Antal folkekirkemedlemmer	Antal valgte medlemmer
1 til 1.000	5
1.001 til 2.000	6
2.001 til 3.000	7
3.001 til 4.000	8
4.001 til 5.000	9
5.001 til 6.000	10
6.001 til 7.000	11

5) Det vil sige, at valgmenighedsmedlemmer også tæller med, selv om de ikke har valget eller er valgbare til menighedsråd.

6) Menighedsrådslovens § 2. stk. 3.

Antal folkekirkemedlemmer	Antal valgte medlemmer
7.001 til 8.000	12
8.001.til 9.000	13
9.001 til 10.000	14
10.001 eller flere	15

Tallene pr. 1. januar 2008 findes på www.sogn.dk. Find sognets egen side og klik på bjælken: sogneoplysninger i den blå menu til venstre i billedet, så kommer dette billede frem med jeres sogneoplysninger:

Skåde Sogn Århus Søndre Provsti Århus Stift			
Myndighedsoplysninger			
Myndighedskode: 8104	Århus Kommune		
Skåde Pastorat	Kommunenr:	751	
Sognets befolkning			
Kirker i sognet /kirke-distriktet:	1	Region Midtjylland	
Folkekirkemedlemmer:	8.184	Indbyggere:	9.701
Fødte:	86	Døde:	83
Kirkelige handlinger			
Døbte:	111	Konfirmerede:	121
Vielser:	34	Velsignelser:	2
Kirkelige begravelser:	74		

Skal vi så lægge de sognebåndsløsere til som har valgt hos os, men bor et andet sted og trække dem fra, som bor hos os, men har valgt et andet sted?

Nej, lovteksten er klar: Antallet af valgte medlemmer fastsættes af menighedsrådet efter antallet af folkekirkemedlemmer i menighedsråds-kredsen pr. 1. januar i valgåret som opgjort af Danmarks Statistik. Der skal altså ikke korrigeres for sognebåndsløsere.

Hvornår skal menighedsrådet fastsætte antallet af valgte medlemmer?

Der er ikke fastsat tidsrammer for denne fastsættelse, men det kan i hvert tilfælde ikke ske, før tallene findes på www.sogn.dk, og det gør de på nuværende tidspunkt. Fastsættelsen er endvidere nødt til at ske, inden reglerne om valget skal bekendtgøres i første halvdel af september, for der skal man også bekendtgøre, hvor mange der skal vælges til rådet, men der er ingen grund til at vente, når tallene er der nu.

Der er jo ikke meget at fastsætte, når vi ikke kan bestemme noget selv?

Nej, det er rigtigt, men det skal bare fremgå af menighedsrådets beslutningsprotokol, hvilket antal, der skal vælges og på baggrund af hvilket folkekirkemedlemstal, dette er konstateret og dermed fastsat.

Der står ingen tal for kirkedistrikter på www.sogn.dk, hvad gør vi så?

I skal henvende jer til kommunen, som vil kunne være jer behjælpelige med at udskille det antal folkekirkemedlemmer, der bor i kirkedistriktet. Nogle kommuner tager betaling for denne ydelse.

Vær i øvrigt opmærksomme på at antallet af folkekirkemedlemmer i kirkedistriktet skal frækkes sognets folkekirkemedlemstal, før antallet af valgte medlemmer fastsættes.

4.1. Antal valgte medlemmer i fælles menighedsråd

Hvordan fastsætter man så antallet af medlemmer ved fælles menighedsråd?

Har to eller flere sogne eller kirkedistrikter fælles menighedsråd, fastsættes antallet af medlemmer efter det samlede antal folkekirkemedlemmer og fordeles på de enkelte sogne eller distrikter i forhold til medlemstallet i hvert af dem. Et sogn eller distrikt skal dog have mindst et medlem. Første gang, der holdes valg til menighedsrådet, fastsættes antallet af valgte medlemmer af biskoppen.⁷⁾

Eksempel:

Et fælles menighedsråd har til sammen et folkekirkemedlemstal på 7.420 fordelt på et lille sogn A og to større sogne B og C skal ifølge reglerne have 12 medlemmer i et fælles menighedsråd. Fordelingen mellem de tre nuværende råd kommer til at se således ud i det fælles menighedsråd:

Sogn	Folkekirke-medlemmer	Forholdstal	Valgte medlemmer før afrunding	Valgte medlemmer efter afrunding
A	302	$(302/7.420)=0,041$	$(0,041*12)=0,5$	1
B	3.595	0,485	5,8	6
C	3.505	0,472	5,7	5
I alt	7.420			12

Kan der være fravigelser fra denne opgørelsesmetode?

Ja, nogle fælles menighedsråd har et større antal medlemmer, end de ville få efter ovenstående beregning eller en anden fordeling, end de ville få efter ovenstående. Det er i så fald på baggrund af en dispensation fra Kirkeministeriet.⁸⁾ En del af de dispensationer, der er givet fra Kirkeministeriets side, er givet tidsbegrænset og er dermed kun gældende for én valgperiode. Hvis man således har et fælles menighedsråd, der fungerer på baggrund af en dispensation, er det vigtigt at undersøge, hvad der står i dispensationsbrevet fra Kirkemini-

7) Menighedsrådslovens § 2, stk. 3.

8) Dispensation i medfør af menighedsrådslovens § 43 fra menighedsrådslovens § 2, stk. 3.

steriet og sikre sig at søge en ny dispensation, hvis den, man har, er tidsbegrænset, og man ønsker at fortsætte på dispensationsvilkår.

Er det også menighedsrådene, der skal opgøre antallet af medlemmer første gang, der skal vælges fælles menighedsråd?

Nej, første gang et fælles menighedsråd skal vælges, er det biskoppen, der fastsætter antallet af valgte medlemmer.⁹⁾

Hvis den ene menighedsråds-kreds i det fælles menighedsråd ikke kan samle kandidater nok til de pladser, den kreds skal vælge, kan den anden kreds så fylde pladsen ud, så menighedsrådet bliver fuldtalligt?

Nej, valget foregår selvstændigt i hver menighedsråds-kreds for sig, og det betyder, at hvis en menighedsråds-kreds ikke kan fylde sine pladser i det fælles menighedsråd ud, så bliver rådet i første omgang ikke fuldtalligt. Biskoppen afgør da, om udfyldningsvalg skal finde sted, eller om det kan undlades. Som konsekvens af at valget sker i hver menighedsråds-kreds, kan man heller ikke i valgperioden bruge stedfortræderne fra de øvrige menighedsråds-kredse i stedet for den kreds, hvor der er en, der træder ud, heller ikke selv om man løber tør for stedfortrædere.

5. Sådan bekendtgøres valgreglerne

Hvordan skal valgbestyrelsen bekendtgøre reglerne om menighedsrådsvalget?

Valgbestyrelsen skal offentligt meddele, hvilke regler der gælder for udfyldning og indlevering af kandidatlistor til menighedsrådsvalget. Kravet er, at meddelelsen finder sted ved alle regelmæssige gudstjenester søndagene den 7. og 14. september 2008, samt i dagspressen eller lokalaviser i første halvdel af september 2008. Regelmæssige gudstjenester betyder de normalt planlagte gudstjenester. Der er således ikke krav om, at der skal iværksættes ekstra gudstjeneste for at opfylde kravet om bekendtgørelse. Som hjælp til annoncering i dagspresse og lokalaviser er der på Menighedsrådets it-skrivebord dette forslag til annonce:

9) Menighedsrådslovens § 2, stk. 3.

Menighedsrådsvalg i _____ Sogn

I henhold til lov om valg til menighedsråd § 32 bekendtgøres det herved, at der

tirsdag den 11. november 2008

vil blive afholdt valg af _____ medlemmer til menighedsrådet.

Afstemningen sker i henhold til kandidatlistes, der kan indleveres på en godkendt blanket på nedennævnte adresse(r) fra tirsdag den 23. september kl. 19.00, til tirsdag den 30. september 2008 kl. 19.00.

De personer, hvortil kandidatlistes kan indleveres, træffes i nævnte tidsrum alle hverdage fra kl. _____ til kl. _____.

Den, der indleverer kandidatlisten, har ret til på en medbragt genpart af listen at få kvittering for listens indlevering med angivelse af tidspunkt for indleveringen.

Antallet af navne på en liste må ikke overstige det antal personer, der skal vælges med mere end 6. En kandidatliste kan dog indeholde færre navne end det antal, der skal vælges – ét navn er nok. Kandidater og stilleres fulde folkeregistrerede navn, bopæl og personnummer skal fremgå af kandidatlisten. Kaldenavne kan kun anføres på kandidatlisten efter det fulde folkeregisternavn, såfremt der er to på listen med identiske navne. Intet navn må opføres på en kandidatliste uden vedkommendes skriftlige samtykke på kandidatlisten. Kandidatlistes skal være underskrevet af mindst 5 og højst 15 af menighedsrådsrådskredsens vælgere som stillere. Ingen kan være stiller for mere end én kandidatliste eller for en liste, hvorpå den pågældende selv er opstillet. Ingen kan opstilles som kandidat på mere end én liste. Kandidatlistes kan for valgbestyrelsen anmeldes at ville støtte hinanden (liste/valgforbund). De foreslåede kandidater kan enten være anført i en af stillerne prioriteret rækkefølge eller sideordnet. Kandidaterne skal være angivet i den rækkefølge, som de ønskes opført i på stemmesedlen, uanset om de er prioriteret eller sideordnet opstillet. Kandidatlisten skal indeholde oplysning om, til hvilken stiller valgbestyrelsen kan rette henvendelse vedrørende listen.

Er kandidaterne sideordnet opstillet, og indeholder listen navne på flere kandidater end det antal, der skal vælges, skal stillerne have bestemt hvilke af listens kandidater, der skal være medlemmer af menighedsrådet og hvilke, der skal være stedfortrædere i tilfælde af, at afstemningen aflyses som følge af, at der kun er indleveret denne ene kandidatliste til valget. Stillerne skal ligeledes have bestemt, hvem der skal betragtes som først valgt, hvis afstemningen aflyses.

Kandidatlistes skal indgives på en særlig blanket, som findes på www.km.dk, eller kan fås hos formanden for valgbestyrelsen. Evt. blanket til anmeldelse af liste/valgforbund kan ligeledes fås hos valgbestyrelsens formand.

Oplysninger og vejledning om valget og opstilling hertil kan fås hos valgbestyrelsens formand.

Valgbestyrelsen for _____ Sogn

Formand: _____

Adresse: _____

Telefon: _____

Kandidatlistes kan indleveres til:

Navn: _____ Navn: _____

Adresse: _____ Adresse: _____

Telefon: _____ Telefon: _____

Da annoncer er dyre, kan det være en overvejelse værd at kontakte andre sogne i området med henblik på fælles annoncering. Et forslag til en fællesannonce for flere menighedsråd ligger på Menighedsrådets it-skrivebord, ligesom forslag for fælles menighedsråd og valg 1. gang til fælles menighedsråd også kan findes her.

Hvordan bekendtgøres valg til fælles menighedsråd?

Det sker efter de samme regler. Der skal således være 2 indleveringssteder for hvert sogn, også selv om der allerede er fælles menighedsråd, og valget derfor varetages af en fælles valgbestyrelse. Forslag til annonce til både fælles menighedsråd og fælles menighedsråd for første gang forefindes på Menighedsrådets it-skrivebord.

6. Det orienterende møde

Hvem har ansvaret for at holde det orienterende møde?

Det fremgår af valglovens § 5a, at menighedsrådet skal holde et offentligt orienteringsmøde senest den 16. september 2008.

Er der regler for, hvor tidligt mødet må holdes?

Nej, der er ingen skrevne regler om dette. Hvis det imidlertid skal give mening at holde mødet, skal det ske i rimelig sammenhæng med valget. Det ville være i strid med lovens hensigt at holde orienteringsmøde et halvt år før opstillingsfristen, mens orienteringsmøder, der afholdes efter den almindelige sommerferieperiode, til fulde vil opfylde lovens hensigt.

Hvem har ret til at deltage i det offentlige møde?

At orienteringsmødet er offentligt, betyder, at alle borgere i landet kan møde op og deltage. Menighedsrådet kan derfor ikke forlange, at deltagerne i mødet bor i sognet, er medlemmer af folkekirken eller er danske statsborgere. Enhver person, der ønsker at deltage i mødet, har ret til at gøre det.

Det kan være en god idé, hvis menighedsrådet inden mødet overvejer, om man vil foreslå og lægge lokaler til, at der holdes opstillingsmøde umiddelbart efter orienteringsmødet. I det tilfælde skal man gøre sig klart, at orienterings- og opstillingsmødet er to forskellige arrangementer, selv om de ligger i forlængelse af hinanden og ofte opleves som ét og samme møde. Til forskel fra orienteringsmødet kan arrangøren af et opstillingsmøde godt forlange, at kun personer med stemmeret til det lokale menighedsrådsvalg deltager i opstillingen af kandidater. I afsnit 7. er opstillingsmøder nærmere omtalt.

Vi har fælles menighedsråd, skal vi så holde fælles orienteringsmøde?

Ja, det er menighedsrådet, der skal afholde orienteringsmøde, og et fælles menighedsråd er også menighedsrådet.

Gælder det også første gang, der skal være valg til det fælles menighedsråd?

Nej, så er det fortsat de enkelte menighedsråd, der er menighedsrådet. Det kan selvfølgelig være oplagt også at lave noget orientering i fællesskab, men det skal være ud over det lovpålagte orienteringsmøde.

6.1. Indkaldelse til det offentlige orienteringsmøde

Er der særlige krav om, hvordan mødet skal indkaldes?

Der er ikke præcise krav om, at mødeindkaldelsen skal annonceres bestemte steder eller i bestemte blade. Men da mødet er offentligt, skal indkaldelsen sikre, at offentligheden reelt får adgang til mødet. Derfor er det ikke nok at annoncere mødet fra prædikestolen. Det skal annonceres så bredt, at også de personer i sognet, der ikke er medlem af folkekirken, kan blive opmærksomme på, at menighedsrådet holder offentligt orienteringsmøde. Vær særligt opmærksom på at hvis menighedsrådet tager initiativ til, at der kan holdes et eller flere opstillingsmøder i forlængelse af orienteringsmødet, bør dette annonceres.¹⁰⁾

6.2. Forslag til dagsorden

Hvilke emner skal behandles på orienteringsmødet?

Valglovens § 5a angiver de emner, der skal behandles på orienteringsmødet. Orienteringsmødet er samtidig en god lejlighed til at fortælle om menighedsrådsarbejde generelt. Derfor foreslår Landsforeningen en standarddagsorden (se annonceforslag nedenfor). Forslagets pkt. 3, 4 og 5 er obligatoriske at behandle på mødet. Landsforeningen har, til brug for pkt. 2 - menighedsrådets opgaver og kompetencer - udarbejdet et illustrerende planchesæt, der giver mulighed for at fortælle om sammenhængene mellem folkekirken og resten af samfundet og de indbyrdes fordelinger af opgaver mellem de forskellige aktører i folkekirken, herunder folkekirkens økonomi. Til planchesættet er der udarbejdet et faktapapir, som kan bruges som inspiration. Materialet kan findes på Menighedsrådets it-skrivebord og kan rekvireres på Landsforeningens forlag.

10) Valgcirkulæret pkt. 2.5.

Dette forslag til annonce kan findes på Menighedsrådets it-skrivebord:

<i>Menighedsrådsvalg 2008 i _____ Sogn</i>
Der skal vælges nyt menighedsråd i _____ Sogn. Selve valget finder sted tirsdag den 11. november, men det er nu forberedelserne går i gang.
Derfor indkaldes alle interesserede til
Orienteringsmøde
_____ dag den _____ kl. _____
i _____
Aftenens program:
1. Velkomst.
2. Menighedsrådets opgaver og kompetence.
3. Redegørelse for menighedsrådets arbejde siden sidste valg.
4. Redegørelse for kommende opgaver for menighedsrådet.
5. Redegørelse for regler vedr. opstilling af kandidater til menighedsrådsvalget.
6. Afslutning.
I forlængelse af orienteringsmødet vil der - hvis de fremmødte ønsker dette - være mulighed for at opstille en eller flere kandidatlistor.
Opmærksomheden henledes særligt på, at afstemningen aflyses, hvis der ved indleveringsfristens udløb den 30. september 2008 kl. 19.00 kun er indleveret én gyldig kandidatliste til valgbestyrelsen.
Med venlig hilsen

Hvem er mødeleder ved orienteringsmødet?

Der er ingen regler for, hvem der skal lede orienteringsmødet, men da det er menighedsrådet, der har ansvaret for dette møde, vil det være meget naturligt, at formanden påtager sig denne opgave. Der er imidlertid intet til hinder for, at menighedsrådet vælger en anden til opgaven.

Afslutning af orienteringsmødet

Hvis der holdes opstillingsmøde i forlængelse af orienteringsmødet, er det især vigtigt at afslutte orienteringsmødet på en måde, så det står alle klart, at det nu er et helt andet møde, der begynder.

7. Opstilling af kandidater/Opstillingsmøde

7.1. Det juridiske grundlag

Er der særlige juridiske regler for opstillingsmøder?

Nej, der er ingen juridiske regler, der regulerer, hvordan kandidatlisterne kommer til verden. I lovgivningen om valg forudsættes de blot at komme ind til valgbestyrelsen af sig selv. Der er således ikke krav om, at der skal holdes opstillingsmøder eller regler for, hvordan de holdes. I princippet er det op til det frie initiativ, hvordan kandidatlisterne bliver til. Hverken menighedsrådet eller valgbestyrelsen er således ansvarlige for, at der opstilles kandidater. Derimod bør involverede enkeltpersoner føle et ansvar for, at der fortsat vil være et menighedsråd. Der er imidlertid mange steder en tradition for, at disse møder holdes, og det hænger formentlig sammen med traditionen for mange aftalevalg. Valgsystemet for menighedsrådsvalg er skåret over samme læst som valgsystemet til kommunalvalg. Den tradition, der imidlertid er i de politiske partiforeninger for at få stillet kandidater op fra deres egne rækker til kommunalvalget, er langt fra lige så fremtrædende til et menighedsrådsvalg, da tilsvarende partiforeninger ikke findes i samme omfang.

Hvilke slags opstillingsmøder kan man tænke sig?

Der kan tænkes mange former for opstillingsmøder. En mulighed er at holde et fælles opstillingsmøde i forlængelse af det offentlige orienteringsmøde. En anden mulighed er at holde det privat i sin stue for en snæver kreds. En tredje mulighed er at holde det for medlemmerne af en politisk, kirkelig eller anden forening.

I alle tilfælde er der tale om, at en gruppe mennesker drøfter, om de vil indlevere en kandidatliste til menighedsrådsvalget. Ingen har krav på at kende til listens eksistens og indhold, før den er indleveret.

Afviklingen af mødet er helt op til forsamlingen. Derfor vil forløbet af opstillingsmøder være meget forskelligt afhængig af, om de foregår i et privat hjem med deltagelse af få personer, der kender hinanden godt, eller om de finder sted lige efter det offentlige orienteringsmøde med deltagelse af mange, der ikke alle kender hinandens holdning til det kommende menighedsrådsvalg.

Man kan forestille sig et utal af varianter, som alle er tilpasset lokale forhold. Umiddelbart vil der være nogle hovedgrupperinger af disse varianter:

- 1 Fælles opstillingsmøde hvor man blot bliver enige om at opstille et antal kandidater uden hensyntagen til kirkepolitiske eller andre interesseforhold.
2. Fælles opstillingsmøde hvor der er enighed om at forsøge at få aftalevalg, og hvor der er enighed om at ønske sognet bredt repræsenteret og derfor søge en sammensætning, hvor der bliver plads til alle typer synspunkter. I nogle tilfælde er der tradition for, at visse grupperinger altid er repræsenteret.
3. Fælles opstillingsmøde hvor der er enighed om at forsøge at få aftalevalg, men hvor der er flere grupperinger, som hver for sig ønsker maksimal indflydelse. Her vil man skulle forhandle sig frem til et antal pladser på den fælles liste til hver af grupperingerne. Enhver af grupperingerne har muligheden for at udløse afstemningsvalg, hvis de er utilfredse med forhandlingsresultatet.

4. I nogle tilfælde kunne man forestille sig, at de enkelte grupperinger efter en forhandling om fordelingen af antallet af pladser holder et møde i grupperingen med henblik på at beslutte, hvem grupperingen ønsker opstillet på listen.
5. Hver gruppering afholder sit eget opstillingsmøde og udarbejder sin egen liste, og valget afgøres således af vælgerne.

Burde vi ikke kunne tale os til rette og få et aftalevalg?

Der er mange holdninger til det spørgsmål. Det er dog svært at argumentere for, at et valg i et demokrati er forkert eller skal opfattes som demokratiets nederlag. Hvis der er flere holdninger til menighedsrådsarbejdet, så kan det aldrig være forkert at lade vælgerne afgøre valget. Et valg gennemført efter reglerne kan der efterfølgende ikke stilles spørgsmålstegn ved rigtigheden af. Udfordringen med aftaler, der er indgået mellem forskellige fløje, kan i nogle tilfælde være, at der ikke er regler for, hvordan disse aftaler skal fortolkes i tilfælde af uenighed. Det er overladt til aftaleparterne selv. Så at man hellere skal tale sig til rette og få et aftalevalg i de tilfælde, hvor god, debatskabende og saglig uenighed reelt er til stede, er ikke nødvendigvis så oplagt.

Hvem er mødeleder på opstillingsmødet?

Det er den, forsamlingen vælger til at lede mødet. Det kan være udmærket at have et forslag, også af hensyn til at den, der foreslås, kan have mulighed for at forberede sig.

Er det kun dem, der har stemmeret i sognet, der må deltage?

Det er helt op til forsamlingen at beslutte, hvem deltagerkredsen er. En liste, der er opstillet på et møde, hvor der har været andre end sognets stemmeberettigede til stede, bliver ikke ugyldig af den grund, men det kan virke stødende for nogle, hvis sådan en situation forekommer. Derfor er det vigtigt, at spørgsmålet bliver drøftet åbent på mødet, så mødedeltagerne accepterer den fælles beslutning om enten at lade alle være med eller ikke at lade alle være med. Man skal dog være opmærksom på, at det kan være praktisk besværligt at kontrollere, om folk er stemmeberettigede i sognet.

Hvis man er i en situation, hvor det findes afgørende at begrænse folks adgang til at deltage og stemme på opstillingsmødet, kan det være en overvejelse værd, om et offentligt indkaldt møde i forlængelse af orienteringsmødet er den rigtige form.

7.2. Overvejelser om opstillingsmødets gennemførelse

Da der som ovenfor beskrevet ikke er regler om denne type møder, er nedenstående alene ment som en hjælp til mødelederens forberedelse. Da et møde af den karakter er en vigtig del af en demokratisk proces, må der fordres stor lydhørhed over for forsamlingens ønsker til mødets afvikling. Alternativt er demokratiet sikret ved muligheden for at opstille andre lister.

7.2.1. Kandidatforslag

En måde at få kandidatforslag på er, at mødelederen ud i forsamlingen beder om forslag til kandidater til menighedsrådsvalget og skriver de personer, der foreslås, op på en tavle eller lignende. En anden måde vil være at få fastslået, om der er nogle af de nuværende menighedsrådsmedlemmer, der ønsker at genopstille. I forbindelse med kandidatopstillingen er det vigtigt at være opmærksom på de betingelser, der skal være opfyldt for at kunne være kandidat til menighedsrådsvalget. De er nærmere beskrevet i afsnit 8.

7.2.2. Præsentation af kandidater

Det kunne være rimeligt at forvente, at de enkelte kandidater kort præsenterer sig selv og fortæller om deres kirkesyn, kirkepolitiske overbevisning og syn på menighedsrådsarbejdet.

7.2.3. Sideordnet eller prioriteret opstilling

Det skal fremgå af den indleverede kandidatliste, om kandidaterne er opstillet sideordnet eller prioriteret. Formelt er det ene og alene stillerne, der afgør, om listen skal være sideordnet eller prioriteret, men det kan være på sin plads at drøfte dette allerede på opstillingsmødet. Det kan have betydning for, om kandidaterne ønsker at stille op og for den rækkefølge, hvori man ønsker kandidaterne placeret på listen.

Det kan have meget stor betydning for, hvem der bliver valgt fra listen, om man vælger den ene eller anden opstillingsform. Dette er nærmere beskrevet i afsnit 8.4. og i valgcirculærets pkt. 23.2 og 23.3.

7.2.4. Afstemning

Hvem må deltage i en eventuel afstemning om de foreslåede kandidater på et opstillingsmøde?

Svaret på det spørgsmål afhænger helt af de lokale forhold og hvad de, der er mødt op til opstillingsmødet, kan blive enige om. Det kan være rimeligt kun at lade folk med valgret til menighedsrådsvalget i det konkrete sogn deltage i en afstemning. Det vil imidlertid være nødvendigt på forhånd at gøre sig klart, hvordan man eventuelt vil kontrollere dette, eller om man blot vil gøre opmærksom på forholdet og lade folks egen samvittighed være afgørende.

7.2.5. Mulige modeller for en afstemning

Kan man bare klappe, og så er de valgt?

Ja, hvis der ikke er nogen i forsamlingen, der protesterer.

Hvordan kan en eventuel afstemning foregå?

Som nævnt ovenfor er det den til enhver tid værende forsamling, der beslutter, hvordan de vil enes om en kandidatliste, og det følgende er således mulige metoder, som forsamlingen kan vælge at bruge:

Metode 1: Den simple Hver deltager kan stemme på én af de foreslåede kandidater.

Fordelen ved at bruge den metode på opstillingsmødet er, at den er enkel at forstå og administrere.

Ulempen er, at den enkelte mødedeltager får en meget begrænset indflydelse på den samlede listes sammensætning.

Metode 2: Bunkemetoden (simultan afstemning) Hver deltager stemmer på så mange af de foreslåede kandidater, som ønskes opstillet på listen. Rækkefølgen er ligegyldig.
--

Fordelen ved den metode er, at hver mødedeltager får mulighed for at have indflydelse på, hvordan kandidatlisten som helhed bør se ud.

Ulempen er, at den kan give den enkelte mødedeltager for mange stemmer, og således tvinges deltagerne til at stemme på nogen, de reelt ikke ønsker på listen. Dette kan løses ved at tillade, at der stemmes på et mindre antal af de foreslåede kandidater, altså at antallet opfattes som et maksimum og ikke et krævet antal. Derved opstår et andet forhold, som kan opfattes som en ulempe, idet man så vil kunne stemme taktisk ved kun at stemme på f.eks. tre af de opstillede kandidatember. Det betyder, at de får en særlig vægt i ens stemmeafgivning, da de sidste af ens stemmer ikke bliver anvendt og dermed ikke støtter nogen af de andre kandidatember.

Metode 3: Mindre bunkemetode

Hver mødedeltager har stemmer svarende til $\frac{1}{2} \times (\text{antal valgte medlemmer i rådet}) + 1$ og skal anvende alle sine stemmer.

Eksempel:

Der skal vælges 12 personer til menighedsrådet. Derfor har hver mødedeltager $\frac{1}{2} \times 12 + 1 = 7$ stemmer, der skal bruges.

Metode 3 kan anvendes, hvis det er forsamlingens opfattelse, at metoden giver en god balance mellem for mange og for få stemmer. Ved »for mange stemmer« til den enkelte mødedeltager vil de foreslåede kandidater få næsten lige mange stemmer, da alle er nødt til at stemme på næsten alle. Ved »for få stemmer« får den enkelte mødedeltager for lidt indflydelse på udformningen af den samlede liste, jf. metode 1.

Hvad gør man i tilfælde af stemmelighed?

Dette spørgsmål bør forsamlingen tage stilling til samtidig med valg af afstemningsmetode. Man kan vælge at lade valget afgøre ved lodtrækning, men man kan også vælge at foretage omvalg mellem de to eller flere, der har fået lige mange stemmer, hvis det er afgørende for, om de kommer på listen eller ikke. Et sådant omvalg kan foretages ved, at hver deltager stemmer på en af de to eller flere, der fik lige mange stemmer.

Hvem skal tælle stemmerne?

Forsamlingen bør vælge et antal stemmetællere (af hensyn til kontrol mindst 2) samtidig med valg af afstemningsmetode.

Hvad hvis der er nogle, der ikke er tilfredse med det, man kommer frem til på opstillingsmødet eller er utilfredse med måden, man kommer frem til det på?

Formålet med at holde et opstillingsmøde, hvor man inviterer bredt i menighedsråds kredsen, vil ofte være at blive enige om en fælles liste, der repræsenterer de forskelligheder, der måtte være i menighedsråds kredsen. En forudsætning for, at det er muligt at opnå aftalevalg - også i de tilfælde hvor der er flere, der stiller op, end der er plads til på listen - er, at mødet forløber på en måde, som de fremmødte opfatter som acceptabel og fair. Hvis en person er mødt op med det formål at komme på listen og via en afstemning på mødet ender med ikke at komme det eller kommer så langt ned på listen, at et aftalevalg vil føre til en stedfortræderplads, står det denne person frit for at stille op på sin egen liste, bare vedkommende kan finde de fornødne 5 stillere, så bliver der afstemning.

Det vil formentlig være nemmere at acceptere, at det ikke gik, som man havde håbet, hvis det trods alt er sket efter nogle fair spilleregler. Med andre ord: Hvis mødet opleves som demokratisk og ordentligt, kan en kandidat måske acceptere at være blevet stemt ned, men hvis denne kandidat går fra mødet med en følelse af at "være blevet kuppet" eller lignende, så vil – og bør – tilskyndelsen til at opstille alternative lister i almindelighed være større.

Der er også mulighed for, at man under mødet konstaterer, at de tilstedeværende står så langt fra hinanden, at enighed om en fælles liste ikke kan opnås, og opstilling af kandidatlistes derfor ikke skal foregå i fællesskab. Der kan også være et tilfælde, hvor der ikke kan opnås en fælles forståelse af, hvordan mødet skal gennemføres, for at det af alle de tilstedeværende opfattes som demokratisk.

I de tilfælde er det formentlig bedre at lade vælgerne komme til orde ved et afstemningsvalg.

Hvad nu hvis der kommer en liste mere ind, kan vi så ikke få lov til at splitte fælleslisten op?
Det er man nødt til at tage højde for allerede, når listerne bliver udfærdiget. Når fristen for indlevering af kandidatlistes er udløbet, er der ikke mulighed for at splitte en liste op. Nogle steder arbejder man simpelthen med to sæt listes netop for at kunne indlevere fælleslisten, hvis der ikke kommer andre og enkeltlistes, hvis der kommer andre listes. Se også eksemplet i afsnit 9. om Vinterby Sogn

Kan man ikke – sådan for princippets skyld - holde afstemningsvalg, selv om der kun er én liste.

Nej, ifølge reglerne holdes der kun afstemning, hvis der kommer flere listes.

Hvis vi så laver flere listes bare for at få valg, selv om vi ikke er uenige, kan vi så tage den stedfortræder først ind, der fik flest stemmer, uanset hvilken liste vedkommende stod på?

Nej, stedfortrædere skal tages fra den samme liste, som den, der træder ud af rådet, stod på. Valgsystemet er ikke indrettet efter, at man skal kunne afholde valg på samme måde, som man ville kunne gøre på en generalforsamling. Det er en konsekvens af, at man har valgt et valgsystem, der svarer til det kommunale. Hvis ønsket er under alle omstændigheder at ville gennemføre et afstemningsvalg, må kandidaterne stille op på flere listes og som konsekvens heraf være bundet til kun at kunne tage stedfortrædere ind fra samme liste, som den, der træder ud, stod på. Hvis den ene listes stedfortrædere bliver brugt op, kan man ikke supplere fra den anden, så står pladsen tom, medmindre der udskrives udfyldningsvalg.¹¹⁾

Hvis man ikke vil tage den konsekvens, er et aftalevalg med én fælles liste den rigtige løsning.

I et byråd ville det aldrig gå at sætte en Venstremand ind som stedfortræder for en SF'er. Valgsystemet forudsætter, at listes bygger på politisk uenighed.

11) Valglovens § 23.

7.2.6. Færdiggørelse af kandidatlisten

Efter optælling af stemmerne sammenfattes resultatet i form af en oversigt over de personer, der er valgt til at være kandidater for listen. Herefter kan opstillingsmødet afsluttes med at drøfte, hvem af stillerne, der tager sig af at udfylde, færdiggøre og indlevere den endelige kandidatliste.

Hvis opstillingsmødet holdes inden den 23. september 2008, kan man ikke aflevere kandidatlisten ved mødets afslutning. Man er nødt til at vente, da en kandidatliste kun kan afleveres i tidsrummet fra den 23. september 2008, kl. 19.00 til den 30. september 2008, kl. 19.00.

7.2.7. Opstillingsmødets afslutning

Det kan være en god idé at afslutte mødet med at gøre forsamlingen opmærksom på, at det står enhver frit for at opstille en alternativ liste til den eventuelle fællesliste, der er opstillet på mødet. Muligheden er reel og hvis den nævnes, er det med til at legitimere, at også et aftalevalg er demokratisk, for ingen har i så fald ønsket det anderledes.

Kan det lade sig gøre at ændre på listen, når mødet er færdigt?

Det må som udgangspunkt komme an på, hvad man direkte eller indirekte har aftalt på mødet. Det, der er foregået på mødet, må opfattes som en aftale mellem en gruppe mennesker. Alle kan have forskellige eller sammenfaldende forudsætninger for at være med til at indgå denne aftale om opstilling af en kandidatliste. En kan have stillet op under forudsætning af, at en bestemt person også stillede op eller ikke stillede op. Nogle kan have stillet sig tilfreds med dårligere placering på listen, end de havde ønsket, fordi de fandt den samlede løsning acceptabel og så videre og så videre. Derfor vil udgangspunktet være, at det kræver den samme forsamlings tilstedeværelse at ændre på den aftale, som forsamlingen har truffet. Det vil dog også være rimeligt at antage, at forsamlingen har givet stillerne fuldmagt til at foretage mindre ændringer i listen, hvis det skulle vise sig nødvendigt. Det kunne for eksempel være at fjerne en kandidat fra listen, fordi vedkommende trækker sit samtykke tilbage. Det må dog antages, at det kræver forsamlingens accept, at man efter mødet optager nye kandidater på listen eller foretager større omrokeringer. Det næste spørgsmål er, hvordan en sådan accept skal foreligge. I nogle tilfælde vil man kunne konstatere, at en accept foreligger stiltiende. Det kan for eksempel være, hvis der har været talt om en eventuel kandidat, som ikke har været til stede på mødet, og ingen har været afvisende over for tanken om vedkommendes kandidatur, eller hvis listen ikke indeholder navne nok til et fuldtalligt menighedsråd, og det opfattes som et problem i forsamlingen. Hvis der derimod har været ført indgående forhandlinger og afholdt afstemning med tæt løb, vil det være svært heraf at udlede forsamlingens stiltiende accept af, at afgørende ændringer kan foretages, uden at den samme kreds gives mulighed for at deltage i forhandlingerne og afstemning herom igen. Hvis man er i den situation, kan det i øvrigt være relevant at overveje, om et afstemningsvalg er mere rigtigt!

For at undgå at stå i en situation, hvor stillere og kandidater er usikre på, hvilke ændringer der kan foretages, kan det være udmærket at få en tilkendegivelse fra forsamlingen om, hvad der kan gøres uden at involvere andre end stillere og kandidater. Man kunne også sige, at stillerne bør vælges, så de repræsenterer de forskelligheder, forsamlingen samlet har indeholdt, og i så fald kunne det være naturligt, at forsamlingen fandt det betryggende at overlade til stillerne at tage stilling til også større ting. Det vil altså sige, at forsamlingen burde kunne give stillerne - ikke en stiltiende, men - en udtrykkelig fuldmagt.

Da det i mange tilfælde ender med, at afstemningen aflyses, fordi der kun kommer denne ene liste ind, kan man sige, at den demokratiske proces i virkeligheden foregår på opstillingsmødet. De, der møder op, afstår fra at bruge deres ret til at stille alternative lister, fordi de på mødet har fået en aftale, som er tilfredsstillende. Derfor skal man være sikker på, at de der er mødt op til opstillingsmødet ikke efterfølgende kan sidde tilbage med en fornemmelse af at være blevet "kuppet", fordi man så uden om forsamlingen laver om på det hele.

Som det fremgår af ovenstående er der ikke nogle helt klare svar at hente. Stillerne må bruge deres sunde fornuft og i mangel af klar aftale/fuldmagt fortolke situationen i lyset af, hvad der er foregået. Ovenstående skal således tjene som en hjælp til overvejelserne.

Kan man holde flere opstillingsmøder?

Som indledningsvist beskrevet, er der ingen regler om disse møder. Det er således muligt at holde alle de møder, der er behov for.

8. Udfyldning af kandidatliste

8.1. Selve kandidatlisten

Skal kandidatlisten skrives på en bestemt måde?

Ja, fra og med valget i 2004 er der indført formkrav til kandidatlisten. Det betyder, at den af Kirkeministeriet godkendte formular skal anvendes. Denne findes på Menighedsrådets it-skrivebord, på www.km.dk og kan rekvireres fra Landsforeningens forlag.

8.2. Valgbare til menighedsrådet (valgbarhed)

Hvilke krav skal en person opfylde for at kunne stille op til menighedsrådsvalget i jeres sogn?

For at være kandidat på en liste er det nødvendigt, at man

- er fyldt 18 år (dette krav skal være opfyldt på valgdagen).
- er medlem af folkekirken (dette krav skal være opfyldt senest den 14. oktober 2008 kl. 19.00).
- bor i sognet eller
 1. har løst sognebånd til sognets præst og har valgt at udøve de parlamentariske rettigheder i dette sogn (dette krav skal være opfyldt senest den 14. oktober 2008 kl. 19.00) eller
 2. ved flytning inden for pastoratet har meddelt præsten, at man har valgt fortsat at udøve de parlamentariske rettigheder i det tidligere bopælssogn (dette krav skal være opfyldt senest den 14. oktober 2008 kl. 19.00)
- ikke er under værgemål med fratagelse af den retlige handleevne (dette krav skal være opfyldt senest den 14. oktober 2008 kl. 19.00)
- ikke er medlem af en valgmenighed (dette krav skal være opfyldt senest den 14. oktober 2008 kl. 19.00)
- ikke samtidig er stiller for listen eller kandidat på en anden liste (man må godt samtidig være stiller for en anden liste).

- har dansk indfødsret eller har haft fast bopæl i riget uafbrudt et år forud for valgdagen (dette krav skal være opfyldt på valgdagen).
- Ikke er ansat som kirkefunktionær med tjenestested i sognet med et ansættelsesforhold med en varighed på over 1 måned og et omfang af over 8 timer (dette krav skal være opfyldt senest den 14. oktober 2008 kl. 19.00)

Kan man opstille en straffet person som kandidat?

Ja, når valgbestyrelsen senere skal godkende listen, kan den ikke påpege dette som en mangel ved listen eller slette vedkommende af listen.¹²⁾ Det er nemlig først det nyvalgte menighedsråd, der på sit konstituerende møde afgør, om en kandidat har mistet sin valgbarhed på grund af straf.

Kan man opstille en person, der aktivt, offentligt og vedholdende har udbredt synspunkter, der er i modstrid med folkekirkens lære?

Ja, det er hverken valgbestyrelsen eller menighedsrådet, der kan afgøre, om valgbarheden fortabes efter den nye § 3a i valgloven, det er stiftsøvrigheden. Spørgsmålet kan således først rejses efter vedkommende er valgt. Der er ingen regler om, hvem der kan rejse sagen overfor stiftsøvrigheden. Det er således ikke nødvendigt med en menighedsrådsbeslutning for at henvende sig til stiftsøvrigheden. Enhver, der har en retlig interesse i sagens udfald, og det vil sige et enkelt menighedsrådsmedlem eller et medlem af menigheden, kan henvende sig til stiftsøvrigheden om dette spørgsmål. Stiftsøvrigheden kan også tage sagen op af egen drift, hvis stiftsøvrigheden ad anden vej har eller får kendskab til forholdene.

Kan en sognebåndsløser stille op til menighedsrådsvalget, hvis præsten, der er løst sognebånd til, har orlov?

Ja, sognebåndet fortsætter. Man kan ikke løse sognebånd til den præst, der er konstitueret i stillingen. Det er ligeledes muligt at løse sognebånd til den orlovshavende præst under dennes orlov.

Kan en præst der kun er vikar i folkekirken stille op i sit bopælssogn?

Nej, præster ansat i folkekirken er ikke valgbare uanset ansættelsens længde eller form.

Kan man stille op udelukkende som stedfortræder, hvis man ikke ønsker at blive valgt til en plads i rådet, i tilfælde af at der bliver afstemningsvalg?

Nej, man er nødt til at stille op som kandidat med den mulighed, der ligger heri for at blive valgt. Stedfortræderpladserne går til de kandidater, der ikke opnår valg. Hvis man ikke står opført som kandidat på listen, kan man ikke blive stedfortræder i et afstemningsvalg. Kun i tilfælde af aftalevalg er det muligt, uden at have været kandidat på kandidatlisten, efterfølgende at blive stedfortræder via den særlige stedfortræderliste. Dette er nærmere beskrevet i afsnit 12.2.

Den overvejelse man således skal gøre sig er, om man:

1. vil forsøge at komme til at stå nederst på en liste, der er prioriteret. Så er der ikke så stor chance for at man kommer ind, men det kan ikke udelukkes, at man opnår mange personlige stemmer, og at der ikke er så mange listestemmer, og at man således opnår valg.

12) Valglovens §§ 3 og 12 stk. 3, 6. punktum.

2. ikke vil stå på listen og dermed kun have mulighed for at blive stedfortræder, hvis der kun kommer én liste ind. Så kan den særlige stedfortræderliste anvendes hertil. Man skal blot vide, at man ikke kan blive stedfortræder, hvis der bliver afstemningsvalg.

Eksempel:

Til et råd skal vælges 7 medlemmer. På et opstillingsmøde stilles 7 op og man enes om 3 stedfortrædere. De tre stedfortrædere skrives ikke på listen, for de vil ikke vælges, hvis der nu mod forventning skulle blive afstemningsvalg i kredsen.

Hvis der så bliver aftalevalg, er der intet problem. Man indleverer blot en særlig stedfortræderliste inden den 13. november 2008.

Hvis der imidlertid bliver afstemningsvalg, kan der ikke tilføjes stedfortrædere senere. Bliver eksempelvis 6 valgt ind fra liste A, som stillede op med 7 kandidater, og 1 fra liste B, som stillede op med 3 kandidater, så vil de 6 valgte have 1 stedfortræder og den ene valgte på liste B vil have 2 stedfortrædere. Der kan ikke suppleres op med stedfortrædere fra liste B, hvis eksempelvis 2 ud af de 6 fra liste A træder ud af menighedsrådet før udløbet af den 4-årige valgperiode. Endnu mere tydeligt bliver problemet, hvis liste A får alle sine 7 kandidater valgt, så bliver resultatet som det aftalevalg man havde regnet med – lige bortset fra, at man står uden stedfortrædere og uden mulighed for at indlevere en særlig stedfortræderliste.

Hvor mange kandidater og stillere skal der være på en kandidatliste?

Den nedre grænse:

Det skal være mindst 5 stillere og én kandidat, for at kandidatlisten kan godkendes. Det er altså ikke et krav, at listen indeholder lige så mange kandidater, som der er pladser i menighedsrådet. Man skal dog være opmærksom på, at hvis der er få kandidater på listen, kan man risikere, at listen ikke får nogen stedfortrædere.

Eksempel:

Der indleveres en liste med 3 kandidater, og listen får så mange stemmer, at den har ret til 4 pladser i menighedsrådet. Den situation betyder for det første, at listen ikke kan besætte alle 4 pladser, hvorfor den 4. plads går til en anden liste. Det betyder for det andet, at listen ikke har en eneste stedfortræder. Konsekvensen er, at listen ikke kan sende en stedfortræder til de møder, hvor den har ret til at få stedfortræderen indkaldt, hvis det valgte rådsmedlem har forfald.¹³⁾

For så vidt angår antallet af stillere skal der være mindst 5. Det kan være klogt at have flere end 5 i tilfælde af, at en af stillerne ikke er valgbar og må slettes, så skal der være 5 gyldige stillere tilbage, da nye stillere ikke kan tilføjes efter afleveringsfristens udløb.

Den øvre grænse:

Der må højst være 15 stillere og 6 kandidater mere end det antal personer, der skal vælges til rådet.

Eksempel:

Menighedsrådet består af to præster og 12 valgte medlemmer. I det tilfælde må en liste højst indeholde $12 + 6 = 18$ kandidater.

Det kan give praktiske problemer, hvis en liste har mange stillere. Eksempelvis kan det være besværligt, at mange skal involveres, hvis der skal ske ændringer i listen.

13) Menighedsrådslovens § 13.

Det kan ligeledes give problemer, hvis der ikke er flere kandidater på listen end det antal, der skal vælges. For eksempel kunne nogen fristes til at tænke: "Vi kan jo bare indlevere en særlig stedfortræderliste senere." Det kan man kun, hvis der bliver aftalevalg, og det kan man ikke vide på det tidspunkt, hvor listen sættes sammen. Hvis man således ikke får ekstra navne på listen, løber man altså en risiko for at stå uden stedfortrædere eller uden nok stedfortrædere, hvis der bliver afstemningsvalg.

8.2.1. Særligt om sognebåndsløsere og indenpastoratsflyttere

Udgangspunktet for de parlamentariske rettigheder i folkekirken – valgret og valgbarhed til menighedsråd - er at disse rettigheder kan udøves i bopælssognet. Den kirkelige frihedslovgivning indebærer imidlertid en ret til at slutte sig til præsten for en anden menighed end den, hvortil medlemmet hører, hvis præsten vil modtage sognebåndsløseren. Denne mulighed er i sit udgangspunkt en sag om forkyndelse. Man kan slutte sig til en præst, hvis forkyndelse man finder ret.¹⁴⁾

I forbindelse med sognebåndsløsningen skal sognebåndsløseren vælge, om han/hun vil udøve valgret i den menighedsråds-kreds, sognebåndsløseren bor eller i den menighedsråds-kreds, hvor sognebåndsløserpræsten er ansat.¹⁵⁾

Disse bestemmelser er også blevet brugt til, at folk har kunnet bevare tilknytningen til en menighedsråds-kreds, selv om de af den ene eller anden grund er flyttet ud af menighedsråds-kredsen. Derimod kan sognebåndsløsning ikke benyttes til at bevare tilknytning til en menighedsråds-kreds, hvis man flytter fra en menighedsråds-kreds til en anden inden for pastoratet, for så kan man ikke løse sognebånd, da præsten er den samme, som man hele tiden har haft. På den baggrund kom reglerne om indenpastoratsflyttere, som gav en person, der flytter fra én menighedsråds-kreds til en anden inden for pastoratet adgang til at vælge at bibeholde sin valgret i den menighedsråds-kreds, han/hun flyttede fra.¹⁶⁾

Hvordan gør man, hvis man vil løse sognebånd?

Man henvender sig til den præst, man ønsker at løse sognebånd til. Der er ingen formkrav til henvendelsen, men Landsforeningen har udarbejdet en blanket som man kan vælge at bruge. Blanketten findes på Menighedsrådets it-skrivebord. Stillingtagen til sognebåndsløsning og flytning af de parlamentariske rettigheder skal ske samtidig, og hvis man bruger blanketten kan det ske ved afkrydsning på blanketten. Hvis sognebåndsløserpræsten accepterer at tage sognebåndsløseren, registrerer sognebåndsløserpræsten sognebåndsløsningen og sted for udøvelse af de parlamentariske rettigheder i den elektroniske sognebåndsløserprotokol (SBL-protokollen).¹⁷⁾

Hvordan gør man, hvis man vil bruge sin ret som indenpastoratsflytter til at bevare sine parlamentariske rettigheder i fraflytningssognet?

Man underretter skriftligt og senest 4 uger efter, man har meldt flytningen til kommunens folkeregister, præsten om, at man ønsker at bevare sin valgret i fraflytningssognet. Der er ingen formkrav, men man kan bruge den blanket, der ligger på Menighedsrådets it-skrivebord for at sikre sig, at man får givet de nødvendige oplysninger.

14) Sognebåndsløserbekendtgørelsens § 2.

15) Sognebåndsløserbekendtgørelsens § 6.

16) Indenpastoratsflytterbekendtgørelsens § 1.

17) Sognebåndsløserbekendtgørelsens § 12.

Hvad så hvis man flyttede og meddelte kommunens folkeregister dette for mere end 4 uger siden?

Så er det for sent, og man har mistet muligheden for at bevare sine parlamentariske rettigheder i det tidligere bopælssogn.¹⁸⁾

Hvor sent op til valget kan man nå det?

Hvis man skal stille op på en liste eller være stiller til valget 2008, skal skriftlig anmodning om sognebåndsløsning og flytning af parlamentariske rettigheder ligesom skriftlig underretning om brug af indenpastoratsflytterrettigheder være præsten i hænde, så præsten kan nå at have registreret forholdet i den elektroniske sognebåndsløserprotokol (SBL-protokollen) senest den 14. oktober 2008 kl. 19.00.

Hvis man ikke skal stille op til valget, men blot vil afgive sin stemme, skal skriftlig anmodning om sognebåndsløsning og flytning af parlamentariske rettigheder ligesom skriftlig underretning om brug af indenpastoratsflytterrettigheder være præsten i hænde senest den 31. oktober 2008 kl. 12.00, og præsten skal have registreret forholdet i den elektroniske sognebåndsløserprotokol senest samme dag kl. 16.00, for at man kan stemme den 11. november 2008.

8.2.2. Særligt om kirkefunktionærers valgbarhed

Før dette valg var der ikke begrænsninger i kirkefunktionærers valgbarhed til menighedsråd. Nu er der imidlertid vedtaget en bestemmelse i valgloven om at kirkefunktionærer, der er omfattet af § 1, stk. 1, i lov om arbejdsgiveres pligt til at underrette lønmodtageren om vilkårene for ansættelsesforholdet, ikke er valgbar til menighedsrådet i den menighedsrådsreds, hvor de har tjenestested.¹⁹⁾

Det vil sige, at kirkefunktionærer, hvis ansættelsesforhold har en varighed på mere end 1 måned, og hvis gennemsnitlige ugentlige arbejdstid overstiger 8 timer, ikke er valgbar. Man har altså valgt, at mindre eller meget korte ansættelsesforhold ikke skal have den konsekvens, at valgbarheden til det menighedsråd, hvor man har tjenestested, fortabes.

Kirkefunktionærer, hvis ansættelsesforhold ikke er omfattet af ansættelsesbevisloven, er valgbar og kan opstille på hvilken liste, de måtte ønske. Hvis kirkefunktionæren bliver valgt ind i menighedsrådet, er denne dog underlagt særlige habilitetsregler.²⁰⁾

Det vil altså sige, at man fortsat er valgbar, hvis ens ansættelsesforhold enten er på 8 timer eller derunder i gennemsnit om ugen - uanset varighed eller har en varighed på under 1 måned - uanset timental.

Hvad så hvis man er under grænsen ved valget, men kommer op over grænsen i perioden?

Hvis man kommer op over grænsen, enten fordi man for eksempel:

1. normalt bliver ansat som vikar til at afløse graveren i 3 ugers ferie på fuld tid, men nu lader sig ansætte i et vikariat på grund af sygdom på fuld tid i over en måned, eller
2. er ansat som kirkesanger 6 timer om ugen i gennemsnit, men behovet for kirkesanger vokser, og man tager imod ansættelse 9 timer om ugen i gennemsnit, eller

18) Indenpastoratsflytterbekendtgørelsens § 1, stk. 5.

19) Valglovens § 3, stk. 3.

20) Menighedsrådslovens § 27, stk. 5.

3. er ansat fast til at ringe på kirketjenerens fridag og ferier, men først det år, hvor kirketjeneren holder 4 ugers sommerferie samlet, kommer man op på en aflønning på over 8 timer om ugen i gennemsnit på 4 uger, fordi man også skal ringe til gudstjenester og kirkelige handlinger i perioden, så mister man sin valgbarhed.

Det fremgår af menighedsrådslovens § 15, stk. 1, at mister et medlem sin valgbarhed i løbet af funktionsperioden, skal medlemmet udtræde af rådet. Konsekvensen er således, at man først kan stille op til næste menighedsrådsvalg i 2012.

Kan man ikke få dispensation?

Nej, valgloven hjemler ikke nogen – hverken biskop, stiftsadministration, Kirkeministeriet eller andre - adgang til at dispensere fra valgbarhedsbetingelserne.

Hvad så hvis man bor i et andet sogn end man har tjenestested?

Så er man selvfølgelig valgbar i sin bopælskreds, medmindre man via sognebåndsløsning eller indenpastoratsflytning har flyttet sin valgbarhed til det sogn, hvor man har tjenestested.

Kan den kirkefunktionær, der ikke er valgbar, så godt være stiller?

Ja, for at være stiller behøver man ikke være valgbar i sognet, det kræves kun, at man er vælger i sognet. Selv om en kirkefunktionær er omfattet af ansættelsesbevisloven og derfor ikke er valgbar, så har han/hun ikke mistet sin valgret/stemmeret.

8.3. Kandidaters skriftlige samtykke

Kan man selv bestemme, om man vil stille op?

Ja, i valgcirculæret står, at ”ingen kandidat må anføres på en kandidatliste uden vedkommendes samtykke, der skal foreligge skriftligt for valgbestyrelsen”.²¹⁾ Det betyder, at en kandidatliste har en mangel, hvis blot en af kandidaterne ikke ved underskrift har givet sit samtykke til at være kandidat på listen. Samtykket skal som altovervejende udgangspunkt, det vil sige, hvis det overhovedet er fysisk muligt, foreligge som underskrift på selve den obligatoriske blanket.

Kan man opstille en person, der ikke er til stede på opstillingsmødet?

Ja, inden kandidatlisten afleveres, skal alle stillere og kandidater have givet deres samtykke til at være henholdsvis stiller og kandidat i form af en underskrift, men det er ikke nødvendigt at have det skriftlige samtykke på opstillingsmødet.

Kan man opstille en person, der er på ferie og derfor ikke er til stede på opstillingsmødet og først kommer hjem, når fristen for indlevering af kandidatlistes er udløbet?

Ja, man skal i så fald sørge for at skrive vedkommende på listen. For så vidt angår det skriftlige samtykke er den bedste løsning at få kontakt med personen, inden fristen for indlevering af kandidatlistes udløber og få ham/hende til at sende en skriftlig samtykkeerklæring fra sit feriested. Der stilles ikke krav til erklæringens udformning. Det anbefales, at kandidaten ved hjemkomst påfører sin underskrift direkte på den obligatoriske kandidatli-

21) Valgcirculæret pkt. 3.4 jf. valglovens § 12, stk. 3, 4. punktum.

steblanket. Den næstbedste løsning er at skrive personen på listen trods den manglende underskrift. Herefter vil valgbestyrelsen senest den 7. oktober 2008 give stillerne meddelelse om, at der er denne mangel på listen, og at den skal udbedres senest den 14. oktober 2008, kl. 19.00. Hvis personen er kommet hjem fra ferie og skriver under inden fristens udløb, så er listen gyldig. Vil vedkommende ikke underskrive, fjerner valgbestyrelsen den pågældende fra listen. Det er ikke muligt at vente med at føje personen på listen, til han/hun kommer hjem, hvis hjemkomsten sker efter indleveringsfristens udløb den 30. september 2008, kl. 19.00.

Kan man opstille en person som kandidat mod dennes vilje?

Nej, ikke ved et valg til menighedsråd. Det skyldes, at det ikke er borgerligt ombud at lade sig vælge til menighedsrådet.

Skal man opgive sit fulde navn?

Der er krav om at opgive sit borgerlige navn. Det vil sige det fulde navn, man er registreret med i cpr. Adresseringsnavn, kaldenavn eller andre tillempede former er således ikke fyldestgørende. Der må heller ikke tilføjes kaldenavn eller andet ud over det borgerlige navn, medmindre der er navnesammenfald på listen.

Bør en kandidat altid skrive under så hurtigt som muligt?

Det kommer helt an på situationen:

Eksempel:

I sogn A bliver en person opfordret til at være kandidat på den liste, der udformes på det opstillingsmøde, der finder sted umiddelbart efter det offentlige orienteringsmøde. Da vedkommende er forhindret i at være til stede på opstillingsmødet, påbegynder man udformningen af kandidatlisten inden opstillingsmødet og beder vedkommende om at give sit skriftlige samtykke inden mødet, så listen kan gøres færdig på mødet. Selv om personen gerne vil være kandidat for listen, bør denne undlade at give sit skriftlige samtykke inden mødet, da der på selve mødet kan ske noget, der ændrer forudsætningerne for kandidaturet. For eksempel hvis en person bliver opfordret til at være kandidat på en liste og gerne vil være det, for så vidt N.N. også står som kandidat, og for så vidt A.A. ikke står som kandidat. I den situation bør personen vente med at give sit skriftlige samtykke, til disse betingelser er afklaret.

8.4. Sideordnet eller prioriteret opstilling

Hvem bestemmer, om kandidatlisten skal være sideordnet eller prioriteret?

Det er stillerne, der "ejer" kandidatlisten. Det er derfor også dem, der afgør, om kandidaterne på listen skal opstilles sideordnet eller prioriteret. Realiteten er dog, at kandidaterne selv vælger, om de vil stå på listen, og at de med deres underskrift accepterer stillernes valg af, om listen bliver sideordnet eller prioriteret.

Hvilken betydning har det for valget af medlemmer til rådet, om listen er sideordnet eller prioriteret?

Mandatfordelingen efter valget foregår ad to omgange:

1. Først afgøres det, hvor mange mandater de enkelte lister får i det nye menighedsråd. Det afgøres ud fra det samlede antal stemmer, de enkelte lister har fået. I den opgørelse indgår følgelig både personlige stemmer og listestemmer.

2. Dernæst afgøres det, hvilke personer fra den enkelte liste, der er valgt ind på de pladser i menighedsrådet, som listen har opnået ved valget. I forhold til dette punkt kan det blive helt afgørende, om listen er sideordnet eller prioriteret.

Når der er tale om sideordnet opstilling, har listestemmerne kun betydning i forhold til opgørelsen af, hvor mange mandater listen har fået, og det er udelukkende antallet af personlige stemmer, der afgør, hvilke kandidater, der bliver valgt.

Hvis der er tale om prioriteret opstilling, inddrages både listestemmer og personlige stemmer, når man skal afgøre, hvilke kandidater, der bliver valgt. Der tages udgangspunkt i de personlige stemmer, og listestemmerne anvendes herefter til at hjælpe de øverst prioriterede kandidater ind i menighedsrådet.²²⁾

Hvilken betydning har det for valget af stedfortrædere, om listen er sideordnet eller prioriteret?

Valget af stedfortrædere afhænger både af, om listen er prioriteret eller sideordnet og af, om der bliver afstemning i menighedsråds kredsen eller ej.

Sideordnet opstilling:

- Hvis der bliver afstemning, er det alene de personlige stemmer, der afgør, hvem der bliver stedfortrædere og i hvilken rækkefølge. De kandidater, der ikke har fået personlige stemmer nok til at blive valgt ind, er automatisk stedfortrædere. Deres rækkefølge er direkte bestemt af det antal personlige stemmer, de har fået.
- Hvis der ikke bliver afstemning, skal stillerne på et bilag til kandidatlisten anføre, hvilke af de sideordnede kandidater, der skal betragtes som valgt, samt anføre en prioriteret rækkefølge for de øvrige, der herefter betragtes som stedfortrædere i nævnte rækkefølge, medmindre stillerne vælger at indlevere en særlig stedfortræderliste som beskrevet under 12.2.

Prioriteret opstilling:

- Hvis der bliver afstemning, opgøres rækkefølgen af stedfortræderne på samme måde som rækkefølgen af de valgte kandidater.²³⁾
- Hvis der ikke bliver afstemning, er de kandidater, der ikke er valgt til menighedsrådet, stedfortrædere i den rækkefølge, hvori de er opført på listen, medmindre stillerne vælger at indlevere en særlig stedfortræderliste som beskrevet under 12.2.

Hvordan viser man på kandidatlisten, om den er sideordnet eller prioriteret?

Hvis listen er prioriteret, nummereres kandidaterne til venstre for navnet med 1 for den øverste, 2 for den næste og så videre. Hvis der ikke opføres numre, er listen sideordnet.

I begge tilfælde skal kandidatlisten udfyldes i den rækkefølge, som kandidaterne senere ønskes opført på stemmesedlen, og indtastning af listerne via Menighedsrådets it-skrivebord med henblik på maskinel validering skal ske i samme rækkefølge som den, listen er indleveret med.²⁴⁾

22) Opgørelsen er beskrevet i Valgcirkulæret pkt. 23.2 og 23.3.

23) Eksemplet i Valgcirkulæret pkt. 23.3 kan illustrere dette.

Hvilken opstillingsform er mest demokratisk?

Der kan både argumenteres for, at det er den sideordnede, og at det er den prioriterede liste, der er den mest demokratiske form for kandidatliste.

Den sideordnede liste er mest demokratisk i den forstand, at det udelukkende er de vælgere, der stemmer til valget, der bestemmer, hvem der bliver valgt til menighedsrådet. De kandidater, der får flest personlige stemmer på en liste, bliver automatisk valgt til de pladser, der tilkommer den pågældende liste.

Den prioriterede liste er mest demokratisk på den måde, at de personneutrale listestemmer regnes med, når man skal finde ud af, hvilke personer, der skal besætte de pladser, listen har opnået ved valget. Disse neutrale stemmer overlades til stillerne i den forstand, at de bruges til at hjælpe de kandidater ind, som stillerne har prioriteret øverst. Man kan derfor sige, at stillerne – i kraft af deres prioritering ud fra et godt kendskab til de enkelte kandidater – vælger personer for de vælgere, der ikke ønsker at stemme personligt på en kandidat.

8.5. Listebetegnelse

Hvem bestemmer, hvilken listebetegnelse listen skal have?

Hvis stillerne for en kandidatliste ønsker en bestemt listebetegnelse, skal dette meddeles skriftligt til valgbestyrelsen på den obligatoriske kandidatliste.

For at listebetegnelsen bliver gældende, er det dog nødvendigt at:

- samtlige stillere og kandidater på listen har accepteret dette ønske med deres underskrift og
- den valgte listebetegnelse ikke allerede er anvendt af en tidligere indleveret liste. Hvis stillerne for to samtidigt indleverede lister ønsker samme listebetegnelse, foretager valgbestyrelsen en lodtrækning, som en repræsentant fra hver liste har ret til at overvære.²⁵⁾

Disse regler medfører, at en gruppe personer ikke kan vinde hævd på en given listebetegnelse fra valg til valg. Den, der kommer først, har ret til navnet uanset hvem, der havde det ved seneste valg.

Hvis vi nu opstiller en politisk liste, kan vi så tage en med på listen, der ikke er medlem af partiet?

Valgreglerne forhindrer jer ikke i dette, men hvad partiet mener om det, må I spørge dem om.

8.6. Listeforbund/valgforbund

Hvad er et listeforbund/valgforbund?

Et listeforbund/valgforbund er et valgteknisk samarbejde mellem to eller flere lister. Det har betydning ved opgørelsen af, hvor mange pladser de enkelte lister vinder ved menighedsrådsvalget.

24) Hvis man ikke ønsker at indtaste selv, kan man indsende listen til stiftsadministrationen, som foretager indtastningen.

25) Valgcirkulæret pkt. 3.10.1.

Hvis liste A og liste B har indgået listeforbund, betyder det, at de ved mandatfordelingen i første omgang opfattes som én liste med et stemmetal svarende til det samlede stemmetal på både liste A og B. Den regnetekniske betydning heraf er vist med et par eksempler i valgcirculærets pkt. 22.2.

Kan man så i valgperioden få stedfortrædere fra en liste via listeforbundet?

Listeforbundet har alene betydning ved optællingen af stemmer og fordelingen af mandater ved valget. Det betyder, at hvis en liste ved optællingen får flere mandater end der er på listen, får de andre lister i medfør af valgcirculærets pkt. 23.4 disse mandater overført. Men hvis listen i perioden mangler stedfortrædere til en tom plads, kan der ikke suppleres fra andre lister, heller ikke selv om der ønskes stedfortrædere fra en liste, som den liste, der nu mangler en stedfortræder, har været i listeforbund med ved valget. Listeforbundet har således udspillet sin rolle ved fordelingen af mandater ved selve valget.

8.7. En kandidats ønske om at trække sig fra listen

Kan man trække sig som kandidat på en liste, selv om man har givet sit skriftlige samtykke?

Det kommer an på, om listen er indleveret:

- Hvis listen er indleveret til valgbestyrelsen, er den omfattet af reglerne i valgcirculærets pkt. 3.8. Det fremgår her, at en liste kun kan ændres eller tilbagekaldes, hvis samtlige kandidater og stillere skriftligt meddeler dette til valgbestyrelsen. Det betyder, at en kandidat kun kan trække sig fra listen, hvis alle andre kandidater og samtlige stillere vil acceptere dette. Såfremt dette skulle ske, er valgbestyrelsen nødt til at henvende sig til Kirkeministeriets it-kontor, for at få denne kandidat fjernet fra listen, da stiftsadministrationen på dette tidspunkt ikke længere kan foretage ændringer i de indtastede data.
- Hvis listen ikke er indleveret, antages det, at man kan trække sit samtykke tilbage og dermed trække sig fra listen. Der er ikke i valgreglerne opstillet regler for lister, der ikke er indleveret, og man befinder sig derfor i et område, der reguleres af de involveredes aftaler og i sidste ende moral. Hvis en person, der har skrevet under på at ville være kandidat, vil trække sig, er det vigtigt, at denne orienterer listens stillere og øvrige kandidater, så de kender den nye situation. De kan jo i princippet have valgt at stille op, netop fordi den, der nu trækker sig, er med på listen. Ingen bør imidlertid være interesseret i at fastholde en kandidat imod dennes vilje, og derfor bør ønsket imødekommes.

Det kan dog ikke udelukkes, at stillerne og øvrige kandidater af taktiske grunde ønsker at fastholde personen på sit tilsagn om at være kandidat. I den situation er der igen to muligheder:

- Hvis listen bliver indleveret mod den pågældende kandidats ønske, er denne "fanget" af reglen i valgcirculærets pkt. 3.8, og kan derfor kun trække sig, hvis samtlige stillere og kandidater accepterer det, jf. ovenfor.
- Hvis listen endnu ikke er indleveret, kan kandidaten, der ønsker at trække sig, give valgbestyrelsen og listens stillere og kandidater skriftlig besked om, at vedkommende trækker sit samtykke til kandidaturet tilbage. Personen bør sikre sig dokumentation for, at den pågældende har fået skriftlig besked. Hvis listen herefter indleveres alligevel, vil den skriftlige dokumentation være helt central i forbindelse med den klagesag, der evt. måtte følge.

Kan man bare strege den kandidat ud, som har trukket sit samtykke tilbage?

Hvis der skal ændres i listen, inden den indleveres, enten fordi en eller flere kandidater eller stillere skal fjernes, eller fordi der skal påføres nye, er det som udgangspunkt bedst at udfærdige en helt ny liste. Da der i mange tilfælde er mange underskrifter, der skal indsamles, kan en overstregning være et tiltalende alternativ. Hvis det gøres på en måde, så der ikke kan herske nogen tvivl om, hvad der er meningen, må det normalt kunne accepteres. Det er imidlertid valgbestyrelsen, der beslutter, om den vil godkende listen med en overstregning, eller om den vil levere den tilbage til listens kontaktperson med besked om, at det er en mangel, som skal udbedres. Se nærmere om mangler i afsnit 11.

9. Indlevering af kandidatliste

9.1. Regler for indleveringen

Hvem kan indlevere en kandidatliste?

Der er ikke regler for, hvem der kan indlevere listen. En hvilken som helst person kan derfor principielt sendes hen for at indlevere listen. Det afgørende er blot, at den indleveres på den hertil godkendte blanket inden for fristen.

Hvor kan man indlevere kandidatlisten?

Valgbestyrelsen skal bemyndige to personer til at modtage kandidatlister. Der stilles ikke særlige krav til disse personer, udover at mindst en af personerne skal have bopæl i menighedsrådsområdet.²⁶⁾ Formålet hermed er, at det skal tilstræbes at have to indleveringssteder, samt at mindst et af disse skal placeres inden for menighedsrådsområdets geografiske område. Det sidste skal sikre, at kredsens folkekirkemedlemmer har let adgang til et indleveringssted.

Valgcirkulærets formulering giver en betydelig frihed, da valgbestyrelsen selv kan bestemme, om man ønsker at benytte de bemyndigede personers private adresser som indleveringssted, eller om kirkekontorets eller andre adresser benyttes som indleveringssteder. Det er imidlertid heller ikke udelukket, at de to bemyndigede personer bor på samme adresse – f.eks. et ægtepar.

Hvis kredsens dækker et stort geografisk område, kan det være en fordel at have to indleveringssteder. Det kan dog give nogle ulemper: Dels kan valgbestyrelsen ikke straks nummerere listerne, da man på det ene indleveringssted ikke ved, om der lige inden er indleveret en liste det andet sted. Dels kan det komplicere situationen for dem, der vil indlevere en liste i sogne, hvor det er uklart, om der indleveres en eller flere lister:

26) Valgcirkulæret pkt. 3.1.

Eksempel:

I Vinterby Sogn har en gruppe personer holdt opstillingsmøde i forlængelse af det orienterende møde. Denne gruppe (A) blev enige om at udforme én bredt sammensat liste med henblik på at opnå aftalevalg i sognet. Gruppen er dog samtidig af den opfattelse, at listen bør splittes op i flere selvstændige lister i det tilfælde, hvor der bliver afstemning som følge af, at en anden persongruppe (B) indleverer en konkurrerende liste.

Derfor udformer gruppe (A) dels én fælles liste og dels tre særskilte lister. Hvis gruppe (B) indleverer sin liste, vil gruppe (A) indlevere de tre særskilte lister, hvorimod man kun vil indlevere fælleslisten, hvis der ikke indleveres andre lister.

For at kunne træffe det ønskede valg vælger gruppe (A) først at indlevere kandidatliste(r) lige inden kl. 19.00 den 30. september 2008. Gruppen har da behov for at overskue, om der indleveres andre lister, hvilket kan være vanskeligt, hvis der er to indleveringssteder.

Skal den bemyndigede så være hjemme hele tiden i de 7 dage?

Nej, men den bemyndigede skal være til at træffe på normale tidspunkter. Det kan være en fordel at annoncere de tidspunkter, hvor den bemyndigede kan træffes.

Kan andre i husstanden kvittere for modtagelsen, hvis den bemyndigede ikke er hjemme?

Nej, det skal være en af de to personer, der er bemyndiget, som kvitterer og påfører tidspunkt for indlevering, men kandidatlisten kan indleveres, hvis der ikke kræves kvittering. Det vil svare til at lægge den i postkassen.

Kan en bemyndiget modtage og kvittere for en liste, han/hun selv er kandidat på eller stiller for?

Ja, men det bør undgås, at den bemyndigede har en liste til at ligge, som han/hun tager frem og overdrager til sig selv, indenfor det angivne tidsrum. Indleveringshvervet bør overlades til en anden.

Kan kandidatlisten sendes til en af de bemyndigede som E-post?

Nej, det er udelukket, fordi de opstillede skal underskrive på blanketten. Det er heller ikke nok at kandidatlisten scannes ind med underskrift.

Kan kandidatlisten postforsendes?

Det kan man godt, man skal blot være opmærksom på, at det er stillernes ansvar om den når frem.

Hvornår kan man indlevere kandidatlister?

Kandidatlister kan kun indleveres i tidsrummet fra den 23. september 2008, kl. 19.00 til den 30. september 2008, kl. 19.00. Det betyder, at kandidatlister er ugyldige, hvis de indleveres uden for tidsrummet.

Må valgbestyrelsen inden fristens udløb oplyse, om der er kommet andre lister ind og hvem, der er opstillet på dem?

Ja, i medfør af offentlighedsloven²⁷⁾ er der ret til aktindsigt i kandidatlisterne fra det tidspunkt, valgbestyrelsen har dem i hænde. Retten til aktindsigt omfatter alle oplysninger, der ikke er omfattet af tavshedspligt. I praksis vil det sige, at cpr-numre ikke må oplyses, lige-

27) Offentlighedslovens § 4, stk. 1, jf. § 12, stk. 1, nr. 1 og § 12, stk. 2.

som adresser, der er beskyttede, heller ikke må oplyses. Øvrige oplysninger på kandidatlisten er offentligt tilgængelige. Der er ikke krav om, at valgbestyrelsen først skal have kontrolleret listen.

Kan det lade sig gøre at påføre yderligere kandidater på listen, efter den er indleveret?

Det er ikke muligt at foretage ændringer i en liste, der er indleveret. Det er dog muligt, inden sidste frist for indlevering af kandidatlistes den 30. september 2008, at trække hele listen tilbage, og indlevere en ny i stedet, hvis der eksempelvis er behov for at skrive yderligere kandidater på listen.

Når sidste indleveringsfrist er udløbet, er der ingen mulighed for at tilføje listen yderligere kandidater.

9.2. Valgbestyrelsens opgaver i forbindelse med indleveringen

I forbindelse med indleveringen af kandidatlistes har valgbestyrelsen følgende opgaver (som konkret varetages af de to, der er bemyndiget til at modtage lister):

- notere det nøjagtige tidspunkt for indleveringen på listen
- kvittere for modtagelsen af listen og anføre det nøjagtige tidspunkt for indleveringen til den person, der indleverer listen, hvis denne medbringer en genpart af listen
- give listen et nummer, der afspejler, hvor tidligt den er indleveret i forhold til andre lister

Hvis der gøres brug af flere indleveringssteder, er det af betydning, at man har synkroniseret urene de forskellige steder, fordi indleveringstidspunktet er afgørende i tilfælde af, at flere lister har valgt samme listebetegnelse og for rækkefølgen på stemmesedlen.

Hvad sker der, hvis to indleverer lister samtidig?

Ved samtidig indlevering skal der trækkes lod mellem de to lister om, hvem der får det laveste nummer og dermed den øverste placering på stemmeseddelen.²⁸⁾

Hvis man har flere indleveringssteder vil der være tale om samtidig indlevering, hvis to lister har noteret nøjagtig det samme indleveringstidspunkt.

I tilfælde af, at der står flere uden for døren den 23. september 2008 kl. 19.00, vil disse alle være kommet samtidig, også selv om nogen af dem har stået der i kortere eller længere tid inden kl. 19.00.

10. Ved indleveringsfristens udløb

Landsforeningens kontor vil være åbent for telefonisk rådgivning på telefonnummer 87 32 21 33 mellem klokken 19.00 og 20.00 ved indleveringsfristens udløb den 30. september 2008.

Når fristen for indlevering af kandidatlistes er udløbet, er det valgbestyrelsens opgave at

- undersøge om en indleveret kandidatliste opfylder kravene til en sådan.

28) Jf. Valgcirkulæret afsnit 3.10.

- give stillerne for en kandidatliste meddelelse om eventuelle mangler ved listen og om fristen for at få udbedret disse.
- bestemme, hvordan de indleverede kandidatlister (uden cpr-numre og beskyttede adresser) med stillere og evt. listeforbund skal bekendtgøres, se afsnit 13.1.1.1.
- bekendtgøre, at afstemningen aflyses, hvis der kun er indleveret én kandidatliste, se afsnit 12.1.
- indtaste cpr-numrene fra kandidatlisterne via Menighedsrådets it-skrivebord senest den 6. oktober 2008 for menighedsråd med officiel e-postadresse og senest den 3. oktober 2008 for menighedsråd uden officiel e-postadresse med henblik på maskinel prøvelse af nogle af kandidaternes valgbarhedsbetingelser - de betingelser, der kan efterprøves i cpr eller SBL-protokollen. Alternativt kan kandidatlisten indsendes til stiftsadministrationen, som skal have den i hænde senest den 2. oktober, og som derefter foretager indtastningen.
- indtaste eventuelle rettelser på kandidatlister via Menighedsrådets it-skrivebord med henblik på, at de endelige og prøvede kandidatlister bliver tilgængelige på Kirkeministeriets valgportal www.mrvalg.dk til brug for e-brevstemmeafgivning.²⁹⁾ Selv om der kun er indkommet én gyldig kandidatliste, skal denne også indtastes, da en vælger, der forsøger at e-brevstemme, så på valgportalen vil få oplyst, hvem der er valgt ved aftalevalg. Hvis indberetningen sker elektronisk via Menighedsrådets it-skrivebord, skal dette ske senest den 17. oktober 2008 kl. 15.00. Hvis indberetning sker i papirform, skal kopi af kandidatlisten være stiftsadministrationen i hænde senest den 2. oktober 2008, og hvis der udbedres fejl skal den reviderede kandidatliste være stiftsadministrationen i hænde senest den 16. oktober 2008.
- bestille valglister og valgkort fra kommunens folkeregister. Blanket hertil kan findes på Menighedsrådets it-skrivebord.
- træffe bindende beslutning om, hvor afstemningen skal finde sted, hvis der er indleveret mere end én liste.
- underrette kommunalbestyrelsen om, at der skal være afstemning og aftale brevstemmeafgivning, hvis der er indleveret mere end en kandidatliste.

Hvis der er indleveret flere lister, der alle (evt. bortset fra én) har mangler, vil vurderingen af, om der bliver afstemning eller ej kun være foreløbig:

Eksempel 1. – der fortsætter eksemplet fra før:

I Vinterby sogn blev resultatet, at gruppe (B) indleverede 1 liste, og gruppe (A) indleverede 3 lister. Det viste sig dog, at den indleverede liste fra gruppe (B) var mangelfuld. Stillerne fra den liste fik da besked fra valgbestyrelsen om, at de kunne udbedre manglerne frem til den 14. oktober 2008 kl. 19.00.

Disse mangler blev dog ikke udbedret, hvorfor gruppe (B)'s liste ikke blev godkendt. Resultatet blev et afstemningsvalg i sognet mellem gruppe (A)'s 3 lister. Som følge af den indleverede liste fra gruppe (B), der senere udgik, måtte gruppe (A) ud i et afstemningsvalg mellem kandidater, der i første omgang var samlet omkring én fælles liste med henblik på aftalevalg.

29) Bekendtgørelse om udarbejdelse af fortegnelse over menighedsrådsmedlemmer § 1 og valgcirculæret pkt. 3.12.

Eksempel 2.

I Sommerby Sogn indleveres 3 lister, hvorfor kommunalbestyrelse får meddelelsen om, at der bliver afstemning. 2 af listerne er dog behæftet med mangler, der ikke bliver udbedret inden fristens udløb den 14. oktober 2008 kl. 19.00. Resultatet bliver, at der kun er indleveret en gyldig kandidatliste, hvorfor afstemningen bortfalder.

11. Fejl og mangler ved kandidatlistes

Hvilke opgaver har valgbestyrelsen, hvis den finder mangler ved en liste?

Valgbestyrelsen undersøger, om de indleverede kandidatlistes opfylder kravene til en kandidatliste. Hvis der er mangler ved en liste, skal valgbestyrelsen give besked herom til listens kontaktperson senest den 7. oktober 2008. Samtidig meddeler bestyrelsen, at manglerne kan afhjælpes senest den 14. oktober 2008 kl. 19.00.

Hvordan finder valgbestyrelsen ud af, om de, der står som kandidater og stillere, er valgberettede?

For så vidt angår kandidaterne bliver disse valideret maskinelt, når valgbestyrelsen indtaster cpr-numre fra kandidatlistes via Menighedsrådets it-skrivebord eller sender dem til stiftsadministrationen til indtastning.³⁰⁾ Herefter foretages maskinel prøvelse af de valgberedelsesbetingelser, der kan efterprøves i cpr eller SBL-protokollen. Det drejer sig om, at kandidaten:

- er fyldt 18 år (dette krav skal være opfyldt på valgdagen).
- er medlem af folkekirken (dette krav skal være opfyldt senest den 14. oktober 2008 kl. 19.00).
- bor i sognet, eller
 1. har løst sognebånd til sognets præst og har valgt at udøve de parlamentariske rettigheder i dette sogn (dette krav skal være opfyldt senest den 14. oktober 2008 kl. 19.00), eller
 2. ved flytning inden for pastoratet har valgt fortsat at udøve de parlamentariske rettigheder i det tidligere bopælssogn (dette krav skal være opfyldt senest den 14. oktober 2008 kl. 19.00)
- Ikke er under værgemål med fratagelse af den retlige handleevne (dette krav skal være opfyldt senest den 14. oktober 2008 kl. 19.00)
- Ikke er medlem af en valgmenighed (dette krav skal være opfyldt senest den 14. oktober 2008 kl. 19.00)
- har dansk indfødsret eller har haft fast bopæl i riget uafbrudt et år forud for valgdagen (dette krav skal være opfyldt på valgdagen).

Menighedsrådet modtager herefter via sin sikre e-postadresse en systemgenereret meddelelse om resultatet af valideringen, uanset om der er problemer med kandidaters valgberedthed eller ej. Det vil sige, at valgbestyrelsen skal reagere overfor stiftsøvrigheden, hvis der ikke modtages meddelelse.

30) Valgcirculærets punkt 3.6.1.

Vær opmærksom på at systemet alene udfører en hjælpeopgave for valgbestyrelsen ved indtastningen. Det er valgbestyrelsen, der skal træffe afgørelsen om listens gyldighed.

Resten af valgbarhedsbetingelserne og det drejer sig om at kandidaten:

- ikke samtidig er stiller for listen eller kandidat på en anden liste (man må godt samtidig være stiller for en anden liste).
- Ikke er ansat som kirkefunktionær med tjenestested i sognet med et ansættelsesforhold med en varighed på over 1 måned og et omfang af over 8 timer (dette krav skal være opfyldt senest den 14. oktober 2008 kl. 19.00)

skal valgbestyrelsen foretage prøvelse af. Vær opmærksom på at en kirkefunktionær der ikke ville være valgbar som kandidat godt kan være stiller for en liste. Bortset herfra skal stillerne opfylde de samme valgbarhedsbetingelser som kandidaterne.

Hvad gør vi, hvis vi ikke selv kan indtaste kandidatlisterne via Menighedsrådets it-skrivebord?

Så sender valgbestyrelsen kandidatlisten til stiftsadministrationen, som skal have den i hænde senest den 2. oktober 2008. Stiftsadministrationen foretager herefter indtastningen af kandidaternes cpr-numre, men ikke af stillernes. Det vil altså sige, at hvis valgbestyrelsen vælger ikke selv at indtaste kandidatlisten, så sker der alene en maskinel validering af kandidaterne.

Menighedsrådet modtager herefter via sin sikre e-postadresse en systemgenereret meddelelse om resultatet af valideringen, uanset om der er problemer med kandidaters valgbarhed eller ej. Det vil sige, at valgbestyrelsen skal reagere overfor stiftsøvrigheden, hvis der ikke modtages meddelelse. Vær opmærksom på at stiftsadministrationen og systemet alene udfører en hjælpeopgave for valgbestyrelsen. Det er valgbestyrelsen der skal træffe afgørelsen om listens gyldighed.

Skal stillerne ikke valideres?

Jo, det bliver så valgbestyrelsens opgave. Kommunens folkeregister kan kontrollere de oplysninger der findes i cpr. Det er derfor en god idé at indsende listerne til folkeregisteret og få dem kontrolleret her. For så vidt angår sognebåndløsere og indenpastoratsflyttere modtager valgbestyrelsen fra præsterne i menighedsråds kredsen en liste.

Kan kordegnen eller præsten ikke gøre det via sin adgang til cpr?

Nej, det må kordegnen eller præsten ikke bruge sin adgang til cpr til. Det er ikke det, kordegnen eller præsten har fået adgangen til. Det er et anliggende for cpr.

Hvad gør vi, hvis vi ikke har en sikker e-postadresse at modtage meddelelsen om resultatet af valideringen på?

Så printer stiftsadministrationen den systemgenererede meddelelse ud og sender den med posten.

Er der nogle fordele ved at valgbestyrelsen selv foretager indtastningen?

Ja, I har længere tid til det, I får hurtigere svar om resultatet, I får valideret stillerne uden at skulle via cpr og ved indtastningen via Menighedsrådets it-skrivebord er der mulighed for

at føre de nødvendige oplysninger om kandidaterne maskinelt videre til andre blanketter, der skal bruges i forbindelse med valget.

Hvilke mangler kan forekomme?

Det er næppe muligt at give en fuldstændig oversigt over de fejl og mangler, der kan være forbundet med en indleveret kandidatliste, men i det følgende er der gjort forsøg på at give et indtryk af, hvad det kan dreje sig om. Endvidere ses, at nogle mangler kan udbedres, mens andre vil medføre, at listen må erklæres ugyldig.

Eksempler på fejl/mangler:	Udbedring af fejl/mangler:
Valgbestyrelsen modtager besked om, at der ifølge den maskinelle prøvelse/validering er en eller flere kandidater/stillere, der er ikke valg-bare.	De pågældende kandidater/stillere fjernes fra listen. Hvis der som følge heraf bliver færre end én kandidat eller færre end 5 stillere, erklæres listen for ugyldig, da man ikke kan tilføje kandidater eller stillere efter fristen for indlevering af kandidatlistes er udløbet.
Den samme kandidat optræder på to lister.	Den af de to lister, der er indleveret sidst, har en mangel. Stillerne gives mulighed for at udbedre denne ved at fjerne den pågældende fra listen.
En af kandidaterne/stillerne har ikke givet sit skriftlige samtykke til at være kandidat/stiller.	Listens stillere bliver bedt om at indhente det skriftlige samtykke fra den pågældende.
Samme listebetegnelse for to lister.	Stillerne til den sidst indleverede liste bliver bedt om at angive en ny listebetegnelse.
Det fremgår ikke, om kandidaterne på listen er sideordnede eller står i prioriteret rækkefølge.	Stillerne bliver bedt om at angive, om listen angiver en sideordnet eller prioriteret rækkefølge på kandidaterne.
Det fremgår ikke af en sideordnet liste, hvem der betragtes som først valgt i tilfælde af aftalevalg.	Stillerne bliver bedt om at angive, hvem der betragtes som først valgt i tilfælde af aftalevalg.
Der er på kandidatlistens side 4 til brug for meddelelse om, hvem der er valgt i tilfælde af, at der kun indleveres én gyldig kandidatliste, opført stedfortrædere som ikke optræder som kandidater på selve listen på side 2.	Hvis de pågældende med deres underskrift har godkendt at være kandidat på listen, er der tale om en mangel, som stillerne bliver bedt om at udbedre ved at få påført de pågældendes CPR-numre på listen. Hvis der ikke foreligger underskrift fra de pågældende, ser valgbestyrelsen bort fra de navne, der kun står på stedfortræderlisten.
Det fremgår ikke af en sideordnet liste med flere kandidater på listen, end der skal vælges, hvem der skal være medlemmer af rådet og hvem, der skal være stedfortrædere i tilfælde af aftalevalg.	Stillerne bliver bedt om at angive, hvem der skal være medlemmer af rådet og hvem, der skal være stedfortrædere i tilfælde af aftalevalg.

Hvem udbedr mangler ved kandidatlisten?

Hvis der er mangler ved en indleveret kandidatliste, meddeler valgbestyrelsen dette til listens kontaktperson, men det vil afhænge af manglernes karakter, hvem der kan udbedre dem.

Hvis manglen drejer sig om en enkelt kandidat (f.eks. at nogle cifre i personnummeret ikke er anført), kan listens kontaktperson selv i samarbejde med kandidaten udbedre manglen. Hvis manglen derimod berører alle kandidater på listen, bør det være samtlige stillere, der – evt. i samarbejde med kandidaterne – afhjælper manglen. Hvis man eksempelvis ikke har anført, om listen er sideordnet eller prioriteret, eller hvis man ved sideordnet opstilling ikke har taget stilling til, om kandidaterne skal være opført i alfabetisk rækkefølge eller på en anden måde.

Er det muligt at klage over valgbestyrelsens påpegning af en mangel?

Ja, hvis man mener, at valgbestyrelsen uberettiget angiver mangler ved en indleveret liste, kan stillerne klage til biskoppen.³¹⁾

Selv om der klages, er det dog vigtigt, at de påpegede mangler alligevel udbedres, så listen ikke er mangelfuld i tilfælde af, at klagen bliver afvist af biskoppen.

Hvad sker der, hvis en mangelfuld liste kommer til at deltage i valget?

Det kan medføre, at valget i den pågældende menighedsrådsreds må gå om, eksempelvis hvis der klages over forholdet.

11.1. Beslutningsprotokollen

Alle lister, såvel godkendte som afviste lister, skal indføres i menighedsrådets beslutningsprotokol, ligesom begrundelsen for en eventuel afvisning skal fremgå af protokollen.

12. Aftalevalg

12.1. I tilfælde af aftalevalg

I hvilke situationer bortfalder afstemningen?

Afstemningen bortfalder, hvis der kun eksisterer én gyldig kandidatliste, når fristen for afhjælpning af mangler udløber den 14. oktober 2008 kl. 19.00.

Er der også aftalevalg, hvis der tilsammen på flere lister kun er det antal kandidater der skal vælges?

Nej, i det tilfælde er der valg. Hvis stillerne for de forskellige lister bliver opmærksomme på forholdet, før fristen for indlevering af kandidatlister udløber, kan man prøve at blive enige og at arbejde listen sammen til én liste. Ligeledes bør stillerne i denne situation være opmærksomme på fraværet at stedfortrædere.

31) Valglovens § 30.

Hvad skal valgbestyrelsen foretage sig i den situation?

Hvis afstemningen aflyses, har valgbestyrelsen følgende opgaver:

- Den bekendtgør, at afstemningen aflyses. Der er ikke regler herfor,³²⁾ hvilket betyder, at bestyrelsen selv afgør, hvordan meddelelsen gives.

Meddelelsen kan gives ved gudstjenesten den førstkomende søndag, det kan være den 5. eller den 19. oktober, alt efter hvordan situationen er opstået. Annonce om afstemningens afløsning bør også indrykkes i lokalavis/dagspresse. Landsforeningens forslag til annonce, som er gengivet nedenfor, er en minimumsmodel. Der er intet til hinder for, at man oplyser, hvem der er valgt, men det skal oplyses endnu en gang efter konstitueringen, så derfor kan det udelades på dette tidspunkt.

<p>Menighedsrådsvalg i _____ Sogn</p> <p>I henhold til lov om valg til menighedsråd §16 bekendtgøres det herved, at der i forbindelse med valget tirsdag den 11. november 2008 kun er indleveret én gyldig kandidatliste.</p> <p>Derfor aflyses afstemningen.</p> <p>Valgbestyrelsen for _____ Sogn</p> <p>Formand: _____</p>
--

Annonceforslaget findes på Menighedsrådets it-skrivebord.

- Valgbestyrelsen underretter kandidaterne på den indleverede liste om, at de er valgt og om, som hvilket nummer de er valgt som følge af afstemningens afløsning.
- Valgbestyrelsen meddeler listens stillere, at de har mulighed for at indlevere en særlig stedfortræderliste senest den 13. november 2008.

For så vidt angår klageadgang se afsnit 13.2.3.

12.2. Særlig stedfortræderliste

I hvilke situationer er det muligt at indlevere en særlig stedfortræderliste?

Ved afstemningsvalg bliver stedfortræderne valgt på baggrund af de afgivne stemmer. Derfor er det kun muligt at indlevere en særlig stedfortræderliste i det tilfælde, hvor afstemningen aflyses. Der kan således opstå problemer, fordi man ikke kan vide om, der bliver afstemning. Det kan derfor være risikabelt at satse.

32) Valgcirkulæret pkt. 4.

Eksempel:

Der skal vælges 6 personer til menighedsrådet. Man finder 6 personer, der er villige til at være kandidater (på liste A) og 3 personer, der kun vil være stedfortrædere. Disse 3 kan ikke optræde på kandidatlisten - heller ikke nederst på bilaget til den sideordnede liste, som forudsætter, at de anførte stedfortrædere samtidig er kandidater.

Man satser derfor på efterfølgende at kunne indlevere en særlig stedfortræderliste med de 3 personer.

Herefter viser det sig, at der bliver indleveret en liste mere, hvorpå der blot er én kandidat (liste B). Der bliver derfor - mod forventning - afstemning i sognet. Ved valget får liste B kun 2 stemmer, mens alle øvrige går til liste A.

Resultatet er, at liste A får alle 6 pladser i rådet, og at der ikke er nogen stedfortræder for de 6 indvalgte, da den særlige stedfortræderliste med de 3 personer ikke kan benyttes.

Reglerne forudsætter altså, at de personer, der er parate til at stå på en særlig stedfortræderliste også er parate til at stille op som kandidat for selve listen.

Hvis man ikke indleverer særlig stedfortræderliste, hvem er da stedfortrædere for de valgte medlemmer, når afstemningen bortfalder?

Hvis listen er sideordnet og indeholder flere kandidater, end der er pladser i menighedsrådet, skal stillerne angive på kandidatlisten, hvilke kandidater, der er henholdsvis valgte og stedfortrædere i tilfælde af, at afstemningen aflyses. Hvis listen er prioriteret og indeholder flere kandidater, end der skal vælges, følger det af prioriteringen, hvem der er henholdsvis valgte og stedfortrædere.

I hvilke situationer er det relevant at indlevere en særlig stedfortræderliste?

Det kan eksempelvis være relevant i følgende situationer:

- Hvis der ikke er flere kandidater på listen, end der skal vælges til menighedsrådet, er der umiddelbart ingen stedfortrædere til pågældende menighedsråd. Denne svaghed kan afhjælpes ved en særlig stedfortræderliste, som giver mulighed for, at stillerne knytter nye folk til listen i form af stedfortrædere.

Eksempel:

Der skal vælges 6 medlemmer af menighedsrådet, og der indleveres kun en liste med 7 kandidater. Det medfører, at der umiddelbart kun er én stedfortræder for de 6 valgte medlemmer. Stillerne skønner, at det er for lidt, hvorfor de indleverer en særlig stedfortræderliste med 4 personer, som træder i stedet for den ene stedfortræder efter listen. Da listen ikke indeholder forskellige kirkepolitiske opfattelser, ønsker man, at hver af de 4 personer kan indgå som stedfortrædere for hver af de 6 valgte medlemmer.

- Hvis den indleverede liste er en fælles liste for flere kirkepolitiske grupper, der er udformet for at sikre en bestemt balance mellem grupperne i rådet, kan det være yderst relevant at have personlige stedfortrædere.

Eksempel:

Der skal vælges 9 personer til menighedsrådet, og på opstillingsmødet efter det orienterende møde bliver man enige om at indlevere en fælles liste med henblik på aftalevalg. Der er tre grupper repræsenteret på opstillingsmødet, nemlig Indre Mission, Socialdemokraterne og Grundtvigianerne. De bliver enige om at udforme den fælles liste således, at den indeholder tre personer fra hver gruppe.

Der indleveres kun den ene liste, hvorfor alle 9 kandidater er valgt.

For at sikre at der overhovedet er stedfortrædere for de valgte medlemmer i det nye menighedsråd, indleverer stillerne en særlig stedfortræderliste bestående af 6 personer.

Stillerne er endvidere interesseret i at sikre, at stedfortræderne for Indre Missions medlemmer i rådet selv repræsenterer denne kirkepolitiske opfattelse, at stedfortræderne for de socialdemokratiske medlemmer i rådet repræsenterer den socialdemokratiske opfattelse osv. Dette kan kun sikres med personlige stedfortrædere.

På den anden side er der kun 6 stedfortrædere for de 9 medlemmer. For at sikre stedfortrædere for alle 9 gøres stedfortræderne personlige på denne måde:

To af stedfortræderne gøres til personlige stedfortrædere for hver enkelt af de tre medlemmer fra Indre Mission, to andre stedfortrædere bliver personlige stedfortrædere for hver enkelt af de tre grundtvigske medlemmer osv.

Er det altid en fordel at gøre stedfortræderne på den særlige stedfortræderliste til personlige stedfortrædere?

Nej, som udgangspunkt er det bedst, at en stedfortræder kan indtræde i stedet for flere rådsmedlemmer. Det giver en fleksibilitet, man bl.a. kan have glæde af, hvis nogle af stedfortræderne flytter fra sognet og dermed ikke længere kan være stedfortrædere.³³⁾

Personlige stedfortrædere er kun relevante, hvis man ikke ønsker, at en hvilken som helst af stedfortræderne kan træde ind for et hvilket som helst af de valgte medlemmer.

Skal stedfortræderne skrive under på den særlige stedfortræderliste?

Ja, det må antages. Det nævnes ikke udtrykkeligt i valgcirculæret, at stedfortræderne skal give deres skriftlige samtykke ved at skrive under, men der må fortolkes analogt til reglerne om samtykke fra kandidater. Da en stedfortræder ligesom en kandidat er et potentielt medlem af menighedsrådet, så må der også kræves skriftligt samtykke fra de personer, der står på stedfortræderlisten.

Er der mulighed for at anføre stedfortrædere for præsten?

Nej, præsten er ikke valgt medlem af menighedsrådet. Han/hun er født medlem i kraft af sin ansættelse. Derfor er der ikke på nogen måde mulighed for at have stedfortrædere for præsten.

33) Ved fraflytning fra sognet eller ved tab af sognebånd gælder der forskellige regler for valgte menighedsrådsmedlemmer og stedfortrædere. Ifølge menighedsrådslovens § 15 kan et menighedsrådsmedlem, der fraflytter sognet eller mister sit sognebånd, fordi sognebåndsløserpræsten fratræder sin stilling, bevare sit medlemskab af rådet, hvis personen giver en bindende erklæring herom til menighedsrådet. En tilsvarende mulighed gælder ikke for stedfortrædere; i de situationer mister de den tilknytning til rådet, de havde i form af at være stedfortræder, medmindre de generhverver deres sognebånd eller flytter tilbage til sognet inden der opstår en situation som kræver at vedkommende skal træde ind som stedfortræder.

Skal den særlige stedfortræderliste godkendes ligesom en kandidatliste?

Ja, valgbestyrelsen skal inden udløbet af 2008 indtaste cpr numrene via Menighedsrådets it-skrivebord til maskinel prøvelse af de valgbarhedsbetingelser, der kan prøves via cpr eller SBL-protokollen. Hvis indtastningen overlades til stiftsadministrationen, skal listen sendes til stiftsadministrationen straks efter den 13. november 2008. Valgbestyrelsen skal selv foretage prøvelse af de resterende valgbarhedsbetingelser se afsnit 11.

Kan man komme på den særlige stedfortræderliste, hvis man er stiller for listen?

Nej, det ville bringe den pågældende i konflikt med forbuddet mod at være kandidat og stiller på den samme liste.

Hvornår skal valgbarhedsbetingelserne være opfyldt, for at en person kan være stedfortræder?

Alle betingelserne skal være opfyldt den 14. oktober 2008 bortset fra aldersbetingelsen og kravet om 1 års bopæl i riget, som skal være opfyldt den 11. november 2008.

Hvor mange stedfortrædere kan der opføres på listen?

Lige så mange man ønsker. Der er ikke begrænsning på antallet på samme måde som på antallet af kandidater på kandidatlisten.

Er de overskydende kandidater ikke bare stedfortrædere?

Jo, hvis man vælger ikke at indlevere en særlig stedfortræderliste. Indleverer stillerne imidlertid en særlig stedfortræderliste er det den, der er gældende. Det vil sige, at hvis det er stillernes ønske, at de overskydende kandidater på kandidatlisten skal være stedfortrædere, skal de opføres på den særlige stedfortræderliste. Det har således som konsekvens, at stillerne kan ændre på den rækkefølge, man eventuelt har stemt om på opstillingsmødet ved at indlevere en særlig stedfortræderliste.

Har de kandidater, der er valgt på listen, indflydelse på, hvem de får som stedfortrædere?

Det er stillerne, der har råderetten over den særlige stedfortræderliste, og der er således ikke krav om, at de valgte kandidater på listen skal give deres samtykke til listens udformning. En ting er imidlertid, hvad reglerne ikke kræver, noget andet kan være, hvad der er klogt at gøre.

Hvem beslutter, om der skal indleveres en særlig stedfortræderliste?

Stillerne har råderetten og dermed mulighed for at vælge, om en sådan liste skal indleveres.³⁴⁾

Skal det være de samme stillere, der skal skrive under, som var stillere for listen?

Ja, det skal være præcis de samme stillere, hverken færre eller flere.

12.3. Hvis det nyvalgte menighedsråd ikke er fuldtalligt

Hvad sker der, hvis det nyvalgte menighedsråd ikke er fuldtalligt?

I det tilfælde vælger biskoppen, om rådet skal fungere med det mindre antal, eller om der skal udskrives udfyldningsvalg.³⁵⁾

34) Valgcirkulæret pkt. 4.

Hvad så hvis der efter et udfyldningsvalg ikke er et fuldtalligt råd?

Så vælger biskoppen, om rådet skal fungere med det mindre antal, eller om rådets funktioner henlægges til et andet menighedsråd i valgperioden.³⁶⁾

Er det muligt at løse problemet ved hjælp af en særlig stedfortræderliste?

Hvis afstemningen bortfalder, fordi der kun er indleveret én gyldig kandidatliste, har man som nævnt mulighed for at indlevere en særlig stedfortræderliste. Men hvis der ikke er kandidater nok på den indleverede liste, er det ikke muligt efterfølgende at fylde de tomme pladser op ved at finde personer, som bliver opført på en særlig stedfortræderliste.

Det skyldes, at personerne på en stedfortræderliste kun kan være stedfortrædere for de pladser, som den givne liste råder over i menighedsrådet. De kan ikke træde ind på de tomme pladser, som jo netop ikke er listens.

Hvad så hvis der slet ikke er nogen, der stiller op, hvem skal så varetage menighedsrådets opgaver?

På kort sigt fortsætter det gamle råd, til et nyt råd er valgt.³⁷⁾ Mandatet bortfalder ikke, før nyvalg har fundet sted.

Hvis der heller ikke efter dette ekstra nyvalg er nogen medlemmer overhovedet, mister menigheden sin indstillingsret ved præstevalg, og biskoppen beslutter, hvilket andet menighedsråd, der skal varetage menighedsrådets funktioner i valgperioden.³⁸⁾

Hvad gælder for fælles menighedsråd?

De enkelte menighedsråds kredse i det fælles menighedsråd skal hver for sig vælge medlemmer og stedfortrædere til det antal pladser, der tilkommer den enkelte kreds. Det vil sige, der kan ikke suppleres op med medlemmer fra de andre kredse, og der kan således afholdes udfyldningsvalg i en kreds, selv om der er stedfortrædere nok i de andre kredse til det fælles menighedsråd.

13. Afstemningsvalg

Skal der også være afstemningsvalg, hvis de indleverede lister tilsammen ikke indeholder flere kandidater, end der skal vælges til rådet?

Ja, af valglovens § 16 fremgår det, at afstemningen kun bortfalder i det tilfælde, hvor der kun er indleveret én gyldig kandidatliste. Så hvis der ikke gennemføres afstemningsvalg i dette tilfælde, vil valget skulle erklæres ugyldigt.

13.1. Gennemførelse af afstemning og optælling af stemmer

13.1.1. Opgaver inden valgdagen

13.1.1.1. Bekendtgørelse af kandidatlisters og listeforbunds, samt udsendelse af valgkort

Valgbestyrelsen bekendtgør senest den 21. oktober 2008, hvilke kandidatlisters der er indleveret til valget og hvilke listeforbund, der er indgået. Det er ikke tilstrækkeligt at give disse

35) Valglovens § 23, stk. 2.

36) Valglovens § 23, stk. 3.

37) Valglovens § 1.

38) Valglovens § 23, stk. 1.

oplysninger fra prædikestolen. Desuden skal valgbestyrelsen senest den 1. november 2008 bekendtgøre, at udsendelse af valgkort vil finde sted med opfordring til eventuelle indsigelser. Denne bekendtgørelse skal finde sted i dagspressen. Kirkeministeriet bekendtgør samtidig disse oplysninger på Kirkeministeriets valgportal www.mrvalg.dk.

Landsforeningen foreslår, at valgbestyrelsen til sine bekendtgørelser tager udgangspunkt i følgende annonce, som opfylder kravene til begge bekendtgørelser, og som således skal bekendtgøres i dagspressen senest den 21. oktober 2008 for samlet at opfylde kravene. Annonceforslaget er tilgængeligt på Menighedsrådets it-skrivebord.

<p>Menighedsrådsvalg i _____ Sogn</p> <p>I henhold til lov om valg til menighedsråd § 15 bekendtgøres det herved, at der til valget af _____ medlemmer til menighedsrådet er indleveret følgende kandidatlistes:</p> <p>Liste nr. 1: (listens betegnelse)</p> <ol style="list-style-type: none">1. Navn - Bopæl (på prioriterede lister anføres numre)2. Navn - Bopæl3. o.s.v. <p>Stillere:</p> <ul style="list-style-type: none">Navn - BopælNavn - Bopælo.s.v. <p>Liste nr. 2: (listens betegnelse)</p> <ul style="list-style-type: none">Navn - Bopæl (på sideordnet opstillede lister må der ikke anføres numre)Navn - Bopælo.s.v. <p>Stillere:</p> <ul style="list-style-type: none">Navn - BopælNavn - Bopælo.s.v. <p>Liste nr. 3. o.s.v.</p> <p>Evt.: Der er anmeldt listeforbund mellem liste nr. _____ og liste nr. _____</p> <p>Afstemningen finder sted</p> <p style="text-align: center;">tirsdag den 11. november 2008 kl. 9.00 - 20.00 i _____</p> <p>Alle stemmeberettigede vil senest den 6. november 2008 modtage valgkort, som skal medbringes ved afstemningen. Vælgere, der mener sig berettiget til at afgive stemme, men som ikke modtager valgkort, samt personer, som fejlagtigt modtager valgkort eller valgkort med fejlagtigt indhold, opfordres til snarest at gøre indsigelse overfor valgbestyrelsen.</p> <p>Folkeregistret giver oplysning om, hvorledes de vælgere, der er forhindret i at møde frem på valgstedet, kan få lejlighed til at deltage i afstemningen.</p>
--

Der er mulighed for, uafhængigt af mulighed for at møde frem på valgstedet, at afgive e-brevstemme på mrvalg.dk. Det er muligt at gå ind på siden via www.menighedsraad.dk. Hjemmesiden er pædagogisk tilrettelagt, så det er ukompliceret at afgive sin stemme. Vælgere, der ønsker at afgive e-brevstemme, skal være indehaver af en digital signatur (OCES).

E-brevstemme kan afgives i tidsrummet tirsdag den 21. oktober kl. 10.00 til fredag den 31. oktober kl. 12.00.

Vælgere, der har e-brevsstemt, vil ikke modtage valgkort.

(Såfremt menighedsrådet arrangerer transport til valgstedet, kan her - eller i en senere annonce anføres: Vælgere, der ønsker gratis befordring til valgstedet, skal rette henvendelse herom til

_____ på tlf. nr. _____ senest _____ dag kl. _____

Valgbestyrelsen for

Sogn

Formand: _____

Adresse: _____ tlf. _____

13.1.1.2. Modtagelse af valglisten

Valgbestyrelsen modtager den 5. november 2008 valglisten fra KMD A/S (Kommunedata), der angiver, hvilke personer, der har stemmeret i menighedsråds-kredsen.³⁹⁾ Valglisten er ajourført fra kommunens folkeregister side således:

For det første at

personer, som

- er medlem af folkekirken og
- har dansk indfødsret eller har haft bopæl i riget uafbrudt et år før valgdagen og
- har bopæl i menighedsråds-kredsen og er tilmeldt folkeregisteret senest den 31. oktober 2008 kl. 12.00 og
- fylder 18 år senest den 11. november 2008 og
- ikke er medlemmer af valgmenighed og
- ikke er under værgemål med tab af retlig handleevne

er opført på valglisten.⁴⁰⁾

For det andet at

personer, som har bopæl et andet sted, men udøver deres valgret i jeres menighedsråds-kreds, fordi de

- senest den 31. oktober 2008 kl. 12.00 har løst sognebånd til en præst i sognet og samtidig angivet, at de ønsker at udøve deres valgret i denne menighedsråds-kreds eller
- er flyttet til et andet sogn i pastoratet, og i forbindelse hermed senest den 31. oktober 2008 kl. 12.00 til præsten har meddelt ønske om fortsat at udøve deres valgret i jeres menighedsråds-kreds

også er opført på valglisten.⁴¹⁾

39) Valgcirkulæret pkt. 6.6.

40) Valgcirkulæret pkt. 6.5.

41) Valgcirkulæret pkt. 6.5.

For det tredje at

personer, som har bopæl i sognet, men udøver deres valgret i et andet sted, fordi de

- senest den 31. oktober 2008 kl. 12.00 har løst sognebånd til en præst i en anden menighedsråds-kreds og valgt at udøve deres valgret i sognebåndsløserpræstens ansættelses-sogn eller
- de er flyttet til sognet fra et andet sogn i pastoratet og i forbindelse med flytningen og senest den 31. oktober 2008 kl. 12.00 har valgt at udøve deres valgret i det tidligere bopælssogn

er slettet fra valglisten, når valgbestyrelsen modtager valglisten.⁴²⁾ Valgbestyrelsen modtager endvidere en sletteliste, hvorpå det er angivet hvem, der er slettet og på hvilken baggrund, det er sket.

For det fjerde at

personer, som tidligere via sognebåndsløsning eller indenpastoratsflytning har været berettiget til at udøve deres valgret i en anden menighedsråds-kreds end bopælssognet og senest den 31. oktober 2008 kl. 12.00 meddeler præsten skriftlig

- opsigelse af sognebåndsløsningen⁴³⁾ eller
- underretning om ændring af beslutningen om at udøve parlamentariske rettigheder i det tidligere bopælssogn⁴⁴⁾

er opført på valglisten i bopælssognet.

For det femte at

præster, der har valgt at udøve deres valgret i jeres menighedsråds-kreds, er opført på valglisten.⁴⁵⁾

Og for det sjette at

personer, som har afgivet e-brevstemme, er markeret på listen.⁴⁶⁾

13.1.1.3. Manuel berigtigelse af valglisten

Da valglisterne ved valget 2008 vil indeholde mange af de oplysninger, som de garvede valgbestyrelser vil kunne huske, man tidligere selv har skullet berigtige, så er der ikke så mange ting tilbage, som skal berigtiges manuelt. Det drejer sig for eksempel om:

- Hvis en præst opsiges en sognebåndsløsning, og opsigelsen først bliver endelig (efter evt. klagebehandling) efter, at valgbestyrelsen har modtaget valglisten, men før valgdagen, underretter stiftsadministrationen valgbestyrelserne om dette. Derefter kan valgbestyrelserne manuelt henholdsvis a) slette den tidligere sognebåndsløser af valglisten for sognebåndsløserpræstens menighedsrådsvalgkreds og b) optage vedkommende på valglisten for bopælssognet.⁴⁷⁾
- Vælgere, der fortaber valgretten i perioden fra valglisten udfærdiges til og med valgdagen, skal slettes af valglisten. Det kan være, hvis valgbestyrelsen modtager meddelelse om

42) Valgcirkulæret pkt. 6.5.

43) Valgcirkulæret pkt. 1.2 og 6.5.1.

44) Valgcirkulæret pkt. 1.3 og 6.5.2.

45) Valgcirkulæret pkt. 6.2.

46) Valgcirkulæret pkt. 6.2.

47) Valgcirkulæret pkt. 1.2.1.

- flytning fra menighedsråds kredsen,
- dødsfald,
- værgemål med fratagelse af den retlige handleevne,
- udmeldelse af folkekirken.

Kan man så helt miste retten til at stemme ved dette valg, hvis man melder flytning for sent?

Ja, hvis man flytter og melder flytning efter den 31. oktober 2008, kan man ikke stemme den 11. november 2008, hverken i fraflytnings- eller tilflytnings sognet.

Hvis man flytter inden for sognet og meddeler dette til folkeregisteret efter fristen, mister man dog ikke sin valgret.

Gælder det også ved for sen anmeldelse af sognebåndsløsning eller indenpastoratsflytning?

Nej, hvis man overskrider fristen den 31. oktober 2008 kl. 12.00 i forhold til sognebåndsløsning eller indenpastoratsflytning, kan man stemme der, hvor man havde stemmeret, inden man ønskede at ændre den. Konsekvensen ved at komme for sent er alene, at man ikke fik flyttet stemmeretten, ikke at man mister den. Til næste valg i 2012 vil man således kunne udøve sine parlamentariske rettigheder i sognebåndsløserpræstens ansættelsessogn henholdsvis sit tidligere bopælssogn.

13.1.1.4. Stemmesedler

Når der skal være afstemning, er det valgbestyrelsens opgave at få trykt det nødvendige antal stemmesedler, der udformes efter de retningslinier, der fremgår af valgcirculærets pkt. 9.

Nedenfor vises et eksempel på, hvordan stemmesedlen kan udformes:

2008	Menighedsråds kreds
Kandidatliste nr. 1	Fælles Kirkelig Liste
1. Jens Henningsen	
2. Kirsten Hansen	
3. Else Lauridsen (gårdejer - Søndergaard)	
4. Jakob Iversen	
Kandidatliste nr. 2	
Jørgen Mikkelsen (Jørgen Brøndgraver)	
Lykke Pedersen	
Ellen Henriksen	
Jens Jørgen Holm	
Ulla Jensen	

Kandidatliste nr. 3	Socialdemokraterne
1. Aage Larsen	
2. Ulla Nielsen	
3. Else Lauridsen (lærer)	
4. Jørgen Mikkelsen (Stavangergade)	
5. Hans Jørgen Leth	
6. Inga Juel Hansen	

Af eksemplet fremgår det, at kandidatliste nr. 1 og nr. 3 er prioriteret opstillet. Der er umiddelbart til venstre for de enkelte kandidaters navne (ved stemmesedlens kant) anført numre på kandidaterne.

Kandidatliste nr. 2 er i modsætning hertil sideordnet opstillet. Ved sideordnet opstilling må der ikke anføres numre ud for kandidaterne, og kandidatnavnene skal begynde helt ude ved stemmesedlens kant.

Det bemærkes, at der på kandidatliste nr. 1 og nr. 3 er opstillet kandidater med samme navn. Begge kandidater er opstillet som nr. 3 på de pågældende lister. For at undgå forveksling mellem kandidaterne skal der udover navn trykkes en kort betegnelse som f.eks. stilling, bopæl, eller et evt. kaldenavn. Betegnelsen skal gøre det muligt for vælgerne at identificere de pågældende.

13.1.1.5. Stemmelokale

Valgbestyrelsen skal sikre sig, at det reserverede stemmelokale bliver indrettet på den måde, der fremgår af valgcirculærets pkt. 9.5.

13.1.1.6. Tilforordnede til valget

Valgbestyrelsen skal sikre sig, at et passende antal tilforordnede kan varetage opgaverne på selve valgdagen. Der er ikke specielle krav til, hvem der kan være tilforordnede, men det er nærliggende at inddrage de øvrige menighedsrådsmedlemmer, som har pligt til at hjælpe til.⁴⁸⁾

Da det ikke er et borgerligt ombud at være tilforordnet, kan man ikke pålægge personer uden for menighedsrådet at være tilforordnet mod deres vilje.

Der tilkommer de tilforordnede diæter på op til 740 kr. svarende til diæter ved kommunale valg.⁴⁹⁾ Det er menighedsrådet, der fastsætter diæternes størrelse. Præster og kirkefunktionærer, der deltager i arbejdet, gør det som en del af deres arbejde og kan således ikke modtage diæter herfor udover lønnen. Kirkefunktionærer, der deltager i kraft af, at de er valgt til menighedsrådet, kan modtage diæter ligesom de øvrige valgte. Det er ligegyldigt for diæterne, hvordan man holder fri fra sit arbejde (ferie, afspadsring, fridag) for at være tilforordnet.

48) Valgcirkulæret pkt. 2.1.2.

49) Valgcirkulæret pkt. 27.2.

Der er ikke bestemmelser om, at de tilforordnede skal være til stede gennem hele valgdagen. Landsforeningen anbefaler dog, at tilforordnede, der ikke kan deltage i hele forløbet, bliver aflastet ved at møde senere frem for at gå før afslutningen. Dette for at der ikke skal kunne opstå tvivl om, hvorvidt en tilforordnet har forsøgt at påvirke andre vælgere på baggrund af sin viden om, hvem der foreløbig har stemt.

13.1.1.7. Særligt om muligheden for at e-brevstemme på www.mrvalg.dk

Som noget helt nyt er der ved dette valg tilvejebragt hjemmel for, som forsøg, at afgive e-brevstemme på internettet.⁵⁰⁾

Som ved almindelig brevstemme er det ikke en forudsætning, at man er forhindret i at møde frem på selve valgdagen for at bruge e-brevstemmemuligheden på Kirkeministeriets valgportal www.mrvalg.dk. Man skal blot være i besiddelse af en digital signatur (OCES) for at kunne e-brevstemme.⁵¹⁾ En digital signatur kan rekvireres fra TDC,⁵²⁾ og det tager normalt et par dage. Fra Kirkeministeriets valgportal www.mrvalg.dk er der link til bestillingssiden for digital signatur.

E-brevstemme kan afgives i perioden tirsdag den 21. oktober 2008 kl. 10.00 til fredag den 31. oktober 2008 kl. 12.00.⁵³⁾

Når en vælger åbner www.mrvalg.dk, vil han/hun på forsiden modtage information om, at der er menighedsrådsvalg og om de nærmere regler for afgivelse af en e-brevstemme. På samme side vil der være mulighed for at logge på e-brevstemmesystemet ved hjælp af en digital signatur (OCES).⁵⁴⁾

Når en vælger, der er stemmeberettiget i en menighedsrådsreds, hvor der skal være afstemning, logger på valgsystemet med sin digitale signatur (OCES), vil der fremkomme en side, der ligner en stemmeseddel med information om de opstillede lister, listebetegnelser, listeforbund og navnene på de opstillede kandidater. Vælgeren vil blive ledt ind på siden for den menighedsrådsreds, hvortil den pågældende har valgret. På den pågældende side vil vælgerne få nærmere anvist, hvordan der kan afgives elektronisk stemme.

Kan man også logge på, når der kun er kommet én liste, og afstemningen derfor er aflyst?

Ja, når en vælger, der er stemmeberettiget i en menighedsrådsreds, hvor afstemningen er aflyst, logger på valgsystemet, vil vedkommende modtage meddelelse om, at der kun er indkommet én gyldig kandidatliste, hvorfor afstemningen er aflyst.

Er det sikkert?

Ja, portalen er udarbejdet i et samarbejde mellem Kirkeministeriet og IT- og Telestyrelsen.

50) Ændringslov til valgloven: Lov nr. 75 af 13. februar 2008 § 2, stk. 2. Kirkeministeren kan for menighedsrådsvalget 2008 fastsætte regler om muligheden for elektronisk brevstemmeafgivning for vælgere, som er indehavere af en digital signatur (OCES) Hjemmelen er således begrænset til dette valg som forsøg, og det vil således kræve en lovændring at give adgang til e-brevstemmeafgivning ved fremtidige ordinære og ekstraordinære menighedsrådsvalg.

51) Valgcirkulæret pkt. 18.1.

52) Valgcirkulæret pkt. 18.2.

53) Valgcirkulæret pkt. 18.3.

54) Valgcirkulæret pkt. 18.4.

Hvordan kommer oplysningerne ind på www.mrvalg.dk?

I forbindelse med den maskinelle validering af kandidatlisterne indtastes kandidaternes cpr-numre enten af valgbestyrelsen eller stiftsadministrationen,⁵⁵⁾ og navne og adresser på kandidaterne bliver derefter hentet fra cpr-registeret og over på www.mrvalg.dk. cpr-numre vil ikke blive offentliggjort på valgportalen. I tilfælde af at der er navnesammenfald, som nødvendiggør, at der tilføjes kaldenavn eller lignende, skal valgbestyrelsen henvende sig til Kirkeministeriets it-kontor herom.

13.1.2. Valgdagen

Opgaverne i forbindelse med selve valgbehandlingen er beskrevet detaljeret i valgcirculærets pkt. 10 til 20.

Reglerne om stemmeoptælling og mandatfordeling er beskrevet detaljeret i cirkulærets pkt. 21 til 23.

Landsforeningen arbejder på et mindre program, der kan udregne mandatfordeling, når de optalte stemmetal indtastes. Dette vil så vidt muligt blive stillet til rådighed på Menighedsrådets it-skrivebord.⁵⁶⁾

Landsforeningen telefonrådgivning på telefonnummer 87 32 21 33 vil være åben fra kl. 8.00 til 23.00 på valgdagen.

13.2. Indberetning om valget

13.2.1. Indberetning om antal stemmer

Allerede dagen efter valget, altså onsdag den 12. november 2008, skal valgbestyrelsen indberette følgende oplysninger:⁵⁷⁾

- Antal stemmeberettigede
- Antal modtagne brevstemmer i alt
- Antal godkendte brevstemmer
- Antal brevstemmer, der ikke er taget i betragtning
- Antal modtagne e-brevstemmer i alt
- Antal gyldige stemmer i alt
- Antal ugyldige stemmer (bortset fra blanke stemmer)
- Antal blanke stemmer
- Antal lister indvalgt i det nye menighedsråd

Hvis valgbestyrelsen har fået koder til selv at indtaste oplysningerne,⁵⁸⁾ skal indberetningen ske senest kl. 12.00 den 12. november 2008, og hvis stiftsøvrigheden skal foretage indtastningen, skal oplysningerne være stiftsøvrigheden i hænde senest kl. 9.00 den 12. november 2008.

55) Valgcirculæret pkt. 3.12.

56) I skrivende stund har det desværre ikke været muligt med sikkerhed at kunne love et sådant program.

57) Valgcirculæret pkt. 24.2.

58) Valgcirculæret pkt. 24.2.

13.2.2. Opgørelsen af valget indføres i beslutningsprotokollen og indberettes

Hvad skal i beslutningsprotokollen?

Når valget er endeligt opgjort skriver formanden for valgbestyrelsen følgende oplysninger ind i menighedsrådets beslutningsprotokol:

- Hvorledes stemmerne fordelte sig på de forskellige kandidatlistor
- I hvilken nummerorden mandaterne tilfaldt disse
- Hvilket fordelingstal, der blev lagt til grund for hver kandidatliste
- Hvor mange personlige stemmer, der blev afgivet for kandidaterne
- Hvorledes listestemmerne blev fordelt på kandidaterne
- Hvilke kandidater, der blev erklæret for valgt samt det medlemsnummer, der tilfaldt enhver af de valgte
- Navnene på de kandidater, der ikke har opnået valg

Herefter underskrives protokollen af hele valgbestyrelsen.

Hvordan sker indberetningen?

Der udfærdiges to udskrifter af protokollen på de skemaer, der er autoriseret af Kirkeministeriet.⁵⁹⁾

Den ene udskrift indsendes af valgbestyrelsen, så den er stiftsadministrationen i hænde senest den 13. november 2008.⁶⁰⁾ Den anden udskrift opbevares i menighedsrådets arkiv.⁶¹⁾

Hvem skal fortælle kandidaterne, at de er valgt?

Valgbestyrelsen underretter kandidaterne om valget⁶²⁾ samt om fristen for klage over valget.⁶³⁾

Hvad skal gemmes?

Indtil klager over valget er endeligt afgjort, skal stemmesedlerne og opgørelsen over e-brevstemmer gemmes. Herefter skal de tilintetgøres.⁶⁴⁾

Ligeledes skal valglister og valgkort gemmes, indtil klager over valget er endeligt afgjort, herefter afleveres de til kommunens folkeregister.⁶⁵⁾

59) Der findes to typer af autoriserede skemaer. Det ene benyttes i tilfælde, hvor afstemning finder sted, og det andet bruges, hvor der kun er indleveret én kandidatliste, således at afstemning aflyses. Skemaerne findes på Menighedsrådets it-skrivebord og kan desuden rekvireres fra Landsforeningens forlag eller udskrives fra www.km.dk.

60) Bekendtgørelse om udarbejdelse af fortegnelse over menighedsrådsmedlemmer § 2 og valgcirculæret pkt. 24.3.

61) Valgcirculæret pkt. 24.3.

62) Valgcirculæret pkt. 24.5.

63) Valgcirculæret pkt. 26.

64) Valgcirculæret pkt. 25.1.

65) Valgcirculæret pkt. 25.3.

Kvittering for aflevering af valglister og valgkort til folkeregisteret skal endvidere gemmes i menighedsrådets arkiv ligesom eventuel korrespondance, valgbestyrelsen har haft, skal opbevares i arkivet. Her skal det opbevares, så længe det har administrativ eller retlig betydning.⁶⁶⁾ Det anbefales på den baggrund, at man opbevarer valgmateriale i 10 år.⁶⁷⁾

Medlemsregistrering til Landsforeningens medlemsdatabase og udsendelse af Menighedsrådenes Blad.

Landsforeningen af Menighedsråd benytter sig af opdateringer fra KIS - Kirkeministeriets Informationssystem - til opdatering af foreningens medlemsdatabase. Det betyder i praksis, at menighedsrådene kun skal oplyse om medlemmer og konstituering og melde ændringer vedrørende medlemmer i rådet til eget stift.

Også af hensyn til adgang til Menighedsrådets it-skrivebord er det vigtigt, at stiftet får hurtigt besked, da den automatiske udsendelse af koder til nye menighedsrådsmedlemmer samt lukning for udgåede medlemmer styres via KIS-systemet.

Menighedsrådene skal dog stadig holde Landsforeningen direkte informeret om de abonnenter af Menighedsrådenes Blad, som ikke er medlem af menighedsrådet, f.eks. ansatte ved kirken eller stedfortrædere til menighedsrådet

13.2.3. Klager over valget

Klager over valget skal indgives skriftligt til biskoppen senest ugedagen efter valget. Det vil sige, at den 18. november 2008 skal en evt. klage være kommet frem til biskoppen. Biskoppen indhenter herefter valgbestyrelsens erklæring.

Biskoppens afgørelse kan både af valgbestyrelsen og af klageren indbringes for kirkeministeren.⁶⁸⁾

14. Det konstituerende møde

14.1. Tidspunkt for afholdelse af mødet

Hvornår skal menighedsrådet holde sit konstituerende møde?

Ifølge menighedsrådslovens § 6 skal det nyvalgte menighedsråd holde sit konstituerende møde, inden dets funktionsperiode begynder, altså inden 1. søndag i advent, som i 2008 falder søndag den 30. november.

14.2. Dagsorden, indkaldelse og mødeledelse

Hvem deltager i det konstituerende møde?

Alle fødte og valgte medlemmer deltager i det konstituerende møde. Derudover deltager den repræsentant for medarbejderne, der er valgt på et medarbejdermøde.

66) Bekendtgørelse om bevaring og kassation samt aflevering af menighedsrådenes arkivalier § 4 stk. 2.

67) Vejledning til Statens Arkivers bevaringsbestemmelse for arkivalier hos menighedsrådene.

68) Valgcirkulæret pkt. 26.

Hvem indkalder og leder det konstituerende møde?

Det først valgte medlem af menighedsrådet indkalder til og leder det konstituerende møde, indtil en formand er valgt.⁶⁹⁾ Hvis der har været afstemningsvalg, er det først valgte medlem den kandidat, der er valgt som nr. 1 på den kandidatliste, der har fået mandat nr. 1. Ved aftalevalg fremgår det af kandidatlisten, hvem der er først valgt.

Til brug for mødet skal den først valgte medbringe den udskrift af KIS, vedkommende har fået tilsendt fra stiftsøvrigheden.⁷⁰⁾ Det først valgte medlem skal have udskriften i hænde senest torsdag i ugen efter valgdagen, altså den 20. november 2008.⁷¹⁾

Hvor tidligt kan man holde det konstituerende møde?

Der er ingen tidsgrænser for, hvornår man må afholde konstituerende møde. Hvis man således har haft aftalevalg og derfor allerede kender rådets sammensætning den 30. september kl. 19.00, er der intet til hinder for at indkalde til konstituerende møde allerede på det tidspunkt, hvis man finder det hensigtsmæssigt. Det nyvalgte menighedsråd træder dog først i funktion ved kirkeårets begyndelse.

Hvem er først valgt ved fælles menighedsråd?

Ved fælles menighedsråd betragtes hovedsognets først valgte, som den først valgte i det fælles menighedsråd.

Er det konstituerende møde et almindeligt offentligt menighedsrådsmøde?

Ja, her gælder præcis de samme regler som for andre menighedsrådsmøder. Tid og sted for mødet skal derfor offentliggøres på samme måde som andre menighedsrådsmøder offentliggøres lokalt. At mødet afholdes før funktionsperiodens begyndelse, er begrundet i praktiske hensyn og medfører ikke, at mødedeltagerne kan vælge at se bort fra menighedsrådslovens bestemmelser.

Skal medarbejderrepræsentanten også indkaldes til det konstituerende møde?

Ja, her gælder præcis de samme regler som for andre menighedsrådsmøder.

Skal der indkaldes stedfortræder, hvis et medlem har forfald?

Ja, det konstituerende møde er et af de tilfælde, der er nævnt i menighedsrådslovens § 13, stk. 1, hvor der skal indkaldes stedfortræder. Normalt er det formandens opgave, men inden det konstituerende møde har man endnu ingen formand og opgaven må derfor varetages af det først valgte medlem.

Kan det gamle råd indkaldes til at deltage?

Nej, det er der ikke hjemmel til.⁷²⁾

Hvilke punkter behandles på det konstituerende møde?

På mødet kan alene behandles konstitueringsspørgsmål, det vil sige spørgsmål om tab af valgbarhed, valg af formand, næstformand, andre enkeltmandsposter og nedsættelse af

69) Menighedsrådslovens § 6, stk. 1 og § 8, stk. 1.

70) Bekendtgørelse om udarbejdelse af fortegnelse over menighedsrådsmedlemmer § 4.

71) Bekendtgørelse om udarbejdelse af fortegnelse over menighedsrådsmedlemmer § 3.

72) Preben Espersen. s. 42 ø.

de udvalg, som menighedsrådet efter loven har pligt til at nedsætte, herunder valgbestyrelsen til det næste menighedsrådsvalg.

Hvordan skal der indkaldes til konstituerende møde, når vi ikke har vedtaget en forretningsorden?

Den gamle forretningsorden gælder fortsat. Ændringer heri skal foretages efter den procedure, der er i forretningsordenen og kan først gennemføres efter rådet er tiltrådt 1. søndag i advent.

Kan der træffes andre beslutninger på det konstituerende møde?

Nej, menighedsrådet træder først i funktion ved det nye kirkeårs begyndelse og kan først på det tidspunkt træffe beslutninger om for eksempel at ændre vedtægter for enkeltposter, forretningsorden eller nedsættelse af særlige udvalg i medfør af menighedsrådslovens § 20.

Følgende forslag til dagsorden for det konstituerende møde findes på Menighedsrådets it-skrivebord:

Der indkaldes til konstituerende menighedsrådsmøde _____ dag, den _____ 2008 kl. _____ i _____.
Dagsorden:
<ol style="list-style-type: none">1. Godkendelse af dagsorden.2. Afgørelse af spørgsmål om kandidaternes valgbarhed på grund af straf, jf. valglovens § 3 og menighedsrådslovens § 6, stk. 2.3. Underskrivelse af erklæring (menighedsrådsløftet), jf. menighedsrådslovens § 7.4. Valg af formand, jf. § 8, stk. 1.5. Valg af næstformand, jf. § 8, stk. 2.6. Valg af kirkeværge, jf. § 10, stk. 1.7. Valg af kasserer, jf. § 10, stk. 2.8. Valg af sekretær, jf. § 10, stk. 4.9. Valg af kontaktperson, jf. § 10, stk. 5.10. Valg af bygningskyndig, jf. § 10, stk. 8.11. Valg af underskriftsberettiget, jf. § 10, stk. 9.12. Valg af stående udvalg, jf. § 17, stk. 1 (for ikke selvejende kirker § 19).13. Valg af medlemmer til det stående præstegårdsudvalg i flersognspastorater, jf. § 18, stk. 1.14. Valg af valgbestyrelse, jf. valglovens § 6, stk. 1.15. Valg af formand for valgbestyrelsen.16. Fastsættelse af eventuelt honorar for formand, jf. § 33, og kasserer, kirkeværge og kontaktperson, jf. § 10, stk. 6 (dette punkt kan vente til det første møde i funktionsperioden, hvis det ønskes).17. Tid og sted for 1. møde i funktionsperioden.18. Eventuelt.

Burde man ikke underskrive menighedsrådsløftet, inden man kan afgøre valgbarhedsspørgsmålet?

Dette er en diskussion, der gentager sig. Det gør den, fordi uanset hvilken rækkefølge vi vælger at foreslå, så er der gode argumenter for det modsatte. Man kan ikke træde ind i menighedsrådet og deltage i sagsbehandling, før man har underskrevet menighedsrådsløftet, og man skal ikke indtræde og underskrive menighedsrådsløftet, hvis man har mistet sin valgbarhed.

Ingen af de to mulige rækkefølger er rigtig gode; og dermed er det heller ikke mere forkert at tage menighedsrådsløftet før valgbarheden, hvis man har tradition for det eller synes bedre om det.

Kan man ikke vælge udvalgene før enkeltposterne?

Der er ingen regler for denne rækkefølge. I forslaget vælges enkeltposterne først, fordi det umiddelbart virker mest praktisk, men man kan sagtens gøre det omvendt.

Hvem skal underskrive menighedsrådsløfte?

Ved begyndelsen af det konstituerende møde skal alle nyvalgte medlemmer afgive en erklæring på ære og samvittighed om at ville udføre det dem betroede hverv i troskab mod den danske evangelisk-lutherske folkekirke, så den kan byde gode vilkår for den kristne menigheds liv og vækst.⁷³⁾ Vil et medlem ikke afgive denne erklæring, kan den pågældende ikke være medlem af menighedsrådet og kan derfor ikke deltage i de øvrige punkter på det konstituerende møde.

Medarbejderrepræsentanten er ikke medlem af menighedsrådet, men har ret til uden stemmeret at deltage i rådets møder. Derfor skal medarbejderrepræsentanten ikke afgive ovennævnte erklæring.

Hvordan er forholdstalsvalgmåden og skal den altid benyttes?

Ved valg af det stående udvalg og andre udvalg benyttes forholdstalsvalgmetoden, som er beskrevet herunder, hvis blot et medlem ønsker det.⁷⁴⁾ Dog skal denne valg måde altid benyttes ved valg af valgbestyrelse.⁷⁵⁾ Forholdstalsvalgmåden beskrives nærmere i afsnit 14.3.

Kan vi vælge præsten som formand?

Ja, præsten er valgbar som formand, men har ikke stemmeret ved valget af formand.⁷⁶⁾

Kan præsten vælges som kontaktperson?

Ja, men som den eneste har præsten ikke pligt til at modtage valg som kontaktperson.⁷⁷⁾

73) Menighedsrådslovens § 7.

74) Menighedsrådslovens § 21, stk. 2.

75) Valglovens § 6.

76) Menighedsrådslovens § 8, stk. 1.

77) Menighedsrådslovens § 10, stk. 5 og 11.

Kan kontaktpersonen samtidig være ansat ved kirken?

Bestemmelsen i den tidligere menighedsrådslov, hvorefter en kirkefunktionær ikke kan vælges til kontaktperson, er taget ud af menighedsrådsloven i forbindelse med den lovændring, der betød, at kirkefunktionærer ikke længere er valgbare til menighedsråd.

Det betyder dog, at de kirkefunktionærer, der fortsat er valgbare, fordi deres ansættelsesforhold enten er under 8 timer om ugen eller af under en måneds varighed, ikke er omfattet af den generelle inhabilitetsbestemmelse, der fandtes tidligere.

En ansat vil dog ofte i mange af de opgaver, kontaktpersonen varetager, være inhabil ud fra en konkret vurdering, hvorfor det i praksis vil være svært at løse opgaven. Det kan derfor ikke anbefales at vælge en kontaktperson, der samtidig er ansat ved kirken, selv om der kun er tale om et mindre ansættelsesforhold.

Er der begrænsninger i, hvem der kan vælges til flere enkeltposter?

Ja, formanden kan ikke vælges til kirkevæрге eller kasserer.

Hvor længe gælder valgene for?

Valgene til enkeltmandsposterne er alle gældende for et år.⁷⁸⁾

14.3. Regler for valg af valgbestyrelse

Hvem kan vælges til valgbestyrelsen?

Menighedsrådet vælger en valgbestyrelse bestående af tre medlemmer fra rådet. Både fødte og valgte menighedsrådsmedlemmer kan vælges til bestyrelsen. Man kan derimod hverken vælge personer uden for rådet eller medarbejderrepræsentanten til valgbestyrelsen.

Hvornår vælges valgbestyrelsen?

Menighedsrådets konstituering skal finde sted inden funktionsperiodens start. Valg af valgbestyrelse er, som et af de lovpligtige udvalg, en del af menighedsrådets konstituering, som efterfølgende skal indberettes til KIS (Kirkeministeriets informationssystem).

Hvordan vælges valgbestyrelsen?

Valgbestyrelsen vælges efter forholdstalsmetoden. Det indebærer følgende:

1. Menighedsrådsmedlemmerne fortæller formanden, om de ønsker at samle sig i grupper, der vil stemme sammen. Grupperne dannes på mødet, hvor valget finder sted, og de kan dannes helt uafhængigt af de lister, rådsmedlemmerne blev valgt ind i rådet fra.
2. Ved hjælp af forholdstalsvalgmetoden/d'Hondtske metode afgøres det, hvor mange medlemmer af valgbestyrelsen, de enkelte grupper kan tilkomme. Hver gruppes medlemstal divideres først med 1, så med 2, så med 3 og så videre. De tal, der fremkommer herved, anviser, i hvilken rækkefølge de enkelte grupper kan udpege et medlem, idet først højeste tal, så næsthøjeste tal og sidst tredjehøjeste tal giver gruppen mulighed for at udpege et medlem. Hvis der eksempelvis i et råd med 9 medlemmer er anmeldt tre grupper, A med 5 medlemmer, B med 3 medlemmer og C med 1 medlem, ser regnestykket således ud:

78) Menighedsrådslovens §§ 9 og 10, stk. 10.

	A	B	C
Antal/1	5 (1.medlem)	3 (2.medlem)	1
Antal/2	2,5 (3.medlem)	1,5	0,5

3. Herefter afgør hver gruppe, hvilken person eller personer, der er valgt til valgbestyrelsen fra deres gruppe.

Ved valg til valgbestyrelse er der ikke mulighed for at bruge andre metoder end ovenfor beskrevne, men hvis menighedsrådsmedlemmerne ikke deler sig i flere grupper, bliver forholdstalsvalgmetoden reelt overflødig, da der så blot er tale om en gruppe, der skal udpege sine medlemmer. Metoden anvendes for at beskytte mindretal i menighedsrådet, da den sikrer, at mindretal af en vis størrelse kan blive repræsenteret i valgbestyrelsen.

Valg af formand for valgbestyrelsen

Det er menighedsrådet, der vælger en formand for valgbestyrelsen blandt valgbestyrelsens medlemmer.

Hvis menighedsrådet ikke fik valgt valgbestyrelse i forbindelse med konstitueringen, hvad så?

Der er ikke andet at gøre end at vælge den nu.

14.4. Fælles præstegårdskasse i pastorat med flere sogne

Skal der holdes konstituerende fællesmøde inden funktionsperiodens begyndelse?

Ja, hvis man har fælles præstegårdskasse, er det et fælles konstitueringsspørgsmål at vælge en kasserer for denne. I så fald er det nødvendigt at afholde et fællesmøde med det ene punkt på dagsordenen, og det skal ske inden funktionsperiodens begyndelse. Medlemmerne til det fælles præstegårdsudvalg er valgt som en del af de enkelte sognes konstituering, så et konstituerende møde er ikke nødvendigt af den årsag.

Hvem skal indkalde til dette fællesmøde?

Fællesmøder indkaldes og ledes af den nyvalgte formand for hovedsognet.⁷⁹⁾ Indkaldelse kan således først finde sted efter de konstituerende møder i de enkelte sogne.

Hvem indberetter valget af kasserer for præstegårdskassen?

Formanden for hovedsognet varetager alle formandsfunktionerne for fællesmødet og som følge heraf også indberetning af kasserer for den fælles præstegårdskasse. Indberetning skal, som for de øvrige posters vedkommende, ske senest den 2. december 2008 til provstiudvalget og stiftsøvrigheden.⁸⁰⁾

14.5. Indberetning af konstituering

Efter konstituering skal den nyvalgte formand senest den 2. december 2008 sende meddelelse til provstiudvalget og stiftsøvrigheden om valg af formand, næstformand, kasserer,

79) Menighedsrådslovens § 22, stk. 6.

80) Bekendtgørelse om udarbejdelse af fortegnelse over menighedsrådsmedlemmer § 4.

evt. kasserer for præstegårdskasse, kirkeværge, kontaktperson, tegningsberettiget i medfør af § 10, stk. 9, i lov om menighedsråd samt om valgbestyrelse.⁸¹⁾

14.6. Bekendtgørelse af konstituering

Hvornår og hvordan bekendtgøres resultatet af menighedsrådsvalget og det konstituerende møde?

I medfør af menighedsrådslovens § 12 bekendtgøres resultaterne på to måder:

- Ved den førstkommande faste gudstjeneste efter det konstituerende møde bekendtgør præsten fra prædikestolen, hvem der er valgt til medlemmer af menighedsrådet, og hvem der er valgt til menighedsrådets formand.
- Inden funktionsperiodens begyndelse sørger den nyvalgte formand for, at det bekendtgøres i den lokale presse, hvem der er valgt til medlemmer af menighedsrådet og hvem, der er valgt til menighedsrådets formand.

Nedenstående annonceforslag, som også findes på Menighedsrådets it-skrivebord, kan bruges til offentliggørelsen.

Til menighedsrådet i _____ Sogn er der valgt menighedsråd for de næste 4 år. Det nyvalgte menighedsråd træder i funktion ved kirkeårets begyndelse den 30. november 2008.

Det nye menighedsråd består af:

Navn (formand): _____

Navn: _____

Osv.

Menighedsrådet.

14.7. Efter konstitueringen

Der er både forretningsorden og vedtægter for de enkelte poster, idet disse ikke bortfalder, fordi et nyt menighedsråd tiltræder. Der er således heller ikke krav om, at man med det samme fastsætter nye vedtægter og forretningsorden, men der er på den anden side heller ikke noget til hinder, for at menighedsrådet gør dette. Vær opmærksom på reglerne i den gamle forretningsorden om, hvordan forretningsordenen ændres. I standardforretningsordenen kræver det vedtagelse på to ordinære møder. Dog skal der altid ved nyvalg af kontaktperson udfærdiges ny vedtægt, da navnet på kontaktpersonen skal skrives ind i vedtægten.

Er der noget, som skal på dagsordenen på det første møde?

Ja, fastlæggelse af mødested for de ordinære møder samt sted for fremlæggelse af sagsfortegnelse skal i medfør af menighedsrådslovens § 22 ske i begyndelsen af hvert kirkeår og bekendtgøres til offentligheden. Der er ingen regler for denne bekendtgørelse, men det er ikke nok, at præsten meddeler det fra prædikestolen.⁸²⁾

81) Bekendtgørelse om udarbejdelse af fortegnelse over menighedsrådsmedlemmer § 4.

82) Preben Espersen side 80 midt.

14.8. Medarbejderrepræsentant i menighedsrådet

I følge menighedsrådslovens § 3 har kirke- og kirkegårdsfunktionærerne ret til at vælge en medarbejderrepræsentant, der må deltage i menighedsrådets møder med taleret og ret til at stille forslag.⁸³⁾

Hvem kan vælges til medarbejderrepræsentant?

Alle fastansatte eller konstituerede kirke- og kirkegårdsfunktionærer uanset ansættelsens omfang kan vælges, uanset om de er valgt som repræsentant for deres personalekategori eller ej, dvs. uanset om de har stemmeret på medarbejdermødet.

Er der nogen begrænsninger i forhold til, at en tidsbegrænset ansat - for eksempel på kirkegården - kan vælges til medarbejderrepræsentant?

Principielt ikke, men en person, der er tidsbegrænset ansat, mister sin valgbarhed til hvervet som medarbejdsrepræsentant i den periode, hvor vedkommende er fratrukket. Der må derfor i givet fald vælges en ny medarbejdsrepræsentant for resten af funktionsperioden for medarbejdsrepræsentanten. Den fratrukkede medarbejder genindtræder således ikke i medarbejderrepræsentanthvervet ved genansættelse i samme stilling.

Er der nogen begrænsninger på, hvor lille et ansættelsesforhold en medarbejderrepræsentant kan have?

Nej, blot der er tale om et fast ansættelsesforhold og ikke en vikaransættelse. Eksempelvis et kormedlem i et lønnet kor vil også være valgbar.

Hvis der ikke er nogen kirkefunktionærer, der er villig til at lade sig vælge som medarbejderrepræsentant, kan de så undlade at vælge en repræsentant, eller kan man tilbyde at betale repræsentanten et honorar for at deltage?

Muligheden for at vælge en medarbejderrepræsentant er et tilbud til medarbejderne. Det er helt frivilligt, om de vil benytte det, hvilket betyder, at hvis ingen stiller op, bliver ingen valgt. Det er ikke muligt at give medarbejderrepræsentanten et honorar. Gartnere og gartneriarbejdere på bykirkegårde har dog en overenskomstmæssig ret til normal timeløn eller afspadsering 1 til 1 for at deltage, når mødet ligger uden for normal arbejdstid.

Kan man vælge en stedfortræder for medarbejderrepræsentanten?

Nej, det giver reglerne ikke mulighed for.

15. Valg via Menighedsrådets it-skrivebord

IT-skrivebordet kan håndtere den administrative del omkring menighedsrådsvalget.

På it-skrivebordet vil alle de valgblanketter, der skal bruges for at afholde menighedsrådsvalg, være til rådighed.

83) Bekendtgørelse om medarbejdermøder i folkekirken og om valg af medarbejderrepræsentant i menighedsrådene.

Der er oprettet en særlig mappe til menighedsrådsvalg, hvor menighedsrådet har mulighed for at arkivere elektronisk. Dette betyder, at man kan få et samlet overblik over hele forløbet om eller vedrørende valget.

Der er oprettet en særlig mappe til menighedsrådsvalg, hvor menighedsrådet har mulighed for at arkivere elektronisk. Dette betyder, at man kan få et samlet overblik over hele forløbet omkring valget.

Ved dette menighedsrådsvalg er det muligt at indberette kandidatlisten(erne) elektronisk. Dette er umiddelbart en lettelse i forhold til tidligere valg, men herudover vil de indberettede informationer blive gemt, så de kan genbruges i de efterfølgende blanketter. Når man f.eks. har indberettet en kandidatliste vil alle informationer som er indeholdt her, dvs. bl.a. kandidaternes fulde navn, adresse osv. blive genbrugt når man åbner en af de andre valgblanketter. Så slipper man for at indtaste de samme oplysninger mere end en gang.

Udregning af mandatfordelingen efter valget kan være en kompliceret affære. Ved dette menighedsrådsvalg vil man på IT-skrivebordet kunne benytte et program som klarer dette ganske automatisk.

Nærmere informationer og vejledninger til det ovenstående vil komme når vi nærmer os valget.

På Landsforeningens hjemmeside www.menighedsraad.dk vil der være løbende orientering og en spørgkasse med "ofte stillede spørgsmål" vedrørende valget. Spørgsmål om valg kan stilles på valg@menighedsraad.dk.

16. Henvisningsregister

Valgloven

Lovbekendtgørelse nr. 155 af 4. marts 2008 om valg til menighedsråd.

Menighedsrådsloven

Lovbekendtgørelse nr. 611 af 6. juni 2007 om menighedsråd.

Sognebåndsløserbekendtgørelsen

Bekendtgørelse af 5. maj 2008 om stiftelse og ophør af sognebåndsløsning samt om sognebåndsløseres valgret til menighedsråd

Indenpastoratsflytterbekendtgørelsen

Bekendtgørelse af 5. maj 2008 om valgret og valgbarhed ved flytning mellem menighedsråds kredse i et pastorat.

Bekendtgørelse om udarbejdelse af fortegnelse over menighedsrådsmedlemmer

Bekendtgørelse af 5. maj 2008 om udarbejdelse af fortegnelse over menighedsrådsmedlemmer

Valgcirkulæret

Kirkeministeriets cirkulære om valg til menighedsråd den 9. november 2004.

(Ved redaktionens slutning var ovenstående 3 bekendtgørelser og valgcirkulæret endnu ikke offentliggjort, hvorfor nummeret ikke fremgår her).

Preben Espersen

Preben Espersen: Lov om menighedsråd med kommentarer, 2. udgave Jurist- og Økonomforbundets Forlag 1998.

Bekendtgørelse om medarbejdermøder i folkekirken og om valg af medarbejderrepræsentant i menighedsrådene

Bekendtgørelse nr. 1021 af 1. december 1994 om medarbejdermøder i folkekirken og om valg af medarbejderrepræsentant i menighedsrådene.

Bekendtgørelse om bevaring og kassation samt aflevering af menighedsrådenes arkivalier

Bekendtgørelse nr 129 af 24. februar 2003 om bevaring og kassation samt aflevering af menighedsrådenes arkivalier.

Vejledning til Statens Arkivers bevaringsbestemmelse for arkivalier hos menighedsrådene

Vejledning til Statens Arkivers bevaringsbestemmelse for arkivalier hos menighedsrådene udstedt af Kirkeministeriet og Statens arkiveri 2003.

17. Stikord

A

afstemning	
opstillingsmøde	26
afstemningsvalg	52
aftalevalg	25, 47
antal valgte	
fælles menighedsråd	18

B

bekendtgørelse	
kandidatlistes	52
konstituering	67
listeforbund	52
valgkort udsendes	52
valgregler	19
berigtigelse (manuel)	
valgliste	55
beslutningsprotokol	14, 47, 60

D

d'Hondtske metode	65
dagsorden	
orienteringsmøde	22

E

E-brevstemme	55, 58
--------------------	--------

F

fejl	
kandidatliste	44
forholdstalsvalgmåden	64
formand	
valgbestyrelse	66
fælles menighedsråd	15
antal valgte	18
fælles opstillingsmøde	24

I

ikke fuldtalligt	
menighedsråd	51
indberetning	
konstituering	66
opgørelse af valget	60
stemmeprocenten	59
valget	59
indenpastoratsflytter	54
indenpastoratsflyttere	33
indkaldelse	
orienteringsmøde	22

indlevering	
kandidatliste	40

K

kandidater	13
opstillingsmøde	24
kandidatliste	30
fejl	44
indlevering	40
mangler	44
udbedring af fejl og mangler	46
kandidatlistes	
bekendtgørelse	52
kirkefunktionær	
valgbarhed	34
klager	61
konstituerende møde	61
konstituering	
bekendtgørelse	67
indberetning	66

L

listebetegnelse	38
listeforbund	38
bekendtgørelse	52

M

mangler	
kandidatliste	44
medarbejderrepræsentant	68
menighedsråd	13
ikke fuldtalligt	51

O

opgaver	
menighedsrådet	14
valgbestyrelsen	14
opgørelse af valget	
indberetning	60
opstilling	
kandidater	24
prioriteret	26, 36
sideordnet	26, 36
opstillingsmøde	24
afstemning	26
orienteringsmøde	21
indkaldelse	22

P

prioriteret	
opstilling	26, 36
præstegårdskasse	66

præster	55	kirkefunktionær	34
S		valgbestyrelse	
sideordnet		formand	66
opstilling	26, 36	valg af	65
sognebåndsløser	54	valgbestyrelsen	13
sognebåndsløsere	33	medhjælp for	15
stemmelokale	57	valgdagen	59
stemmeprocenten		valget	
indberetning	59	indberetning	59
stillere	13	valgforbund	38
særlig stedfortræderliste	48	valgkort udsendes	
		bekendtgørelse	52
T		valgliste	
tilforordnede	57	berigtigelse (manuel)	55
U		valglisten	54
udbedring af fejl og mangler		valgregler	
kandidatliste	46	bekendtgørelse	19
V		W	
valgbarhed		www.mrvalg.dk	58

Værd at vide om menighedsrådsvalget

ISBN: 87-90645-28-6

Udgivet af: Landsforeningen af Menighedsråd
Damvej 17-19
8471 Sabro
Tlf. 8732 2133

Sats: Lena Neergaard

Forside: Simon Nielsen & Hasse Betak

Tryk: Børge Møllers Grafiske Hus, Århus

Landsforeningen
af Menighedsråd

✦ Debat ✦ Rådgivning ✦ Indflydelse